

Saltdal kommune

Kommunal planstrategi 2016 - 2019

Ansvarlig - Imøtekommende - Løsningsfokusert

Innhold

FORORD	3
1. FORMÅLET MED KOMMUNAL PLANSTRATEGI	3
2. KOMMUNENS PLANSYSTEM	3
3. ERFARINGER MED GJELDENE KOMMUNEPLAN	4
4. OVERORDNEDE FØRINGER SOM HAR BETYDNING FOR KOMMUNENS PLANBEHOV ...	5
4.1 Nasjonale forventninger	5
4.2 Regionale føringer og planer.....	5
4.3 Interkommunalt plansamarbeid.....	6
5. UTVIKLINGSTREKK OG UTFORDRINGER FOR SALTDAL	6
6. VURDERING AV PLANBEHOVET 2016 - 2019	11
6.1 Overordnede planer	12
6.2 Kommunedelplaner	13
6.3 Områderegulering	13
6.4 Tema og sektorplaner	14
7. FORSLAG TIL PRIORITERING AV PLANOPPGAVER	17

FORORD

1. FORMÅLET MED KOMMUNAL PLANSTRATEGI

Den kommunale planstrategien:

- Skal være et verktøy for kommunens politiske /administrative ledelse for å skape en oversikt over planverket i kommunen
- Skal være et verktøy for å identifiserer planer som er modne for revisjon
- Skal kunne identifisere planer som skal saneres.
- Skal påvise områder der kommunen bør utvikle nye planer.

2. KOMMUNENS PLANSYSTEM

Saltdal kommune skal utføre planoppgaver på mange ulike områder. Planoppgavene kan både være lovpålagte og ikke lovpålagte. Planoppgavene vil i stor grad være styrt av [Plan og bygningsloven](#) og [Folkehelsesloven](#) (§ 5 og § 6) Kommunen utøver også planarbeid som ikke faller under PBL.

2.1 Kommuneplanens Samfunnsdel

Saltdal kommunes viktigste lovpålagte plan er Kommuneplanens samfunnsdel som faller inn under PBL § 11 – 1. Planen er Saltdal kommunes overordnede strategiske plandokument for styring av samfunnsutviklingen. Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i kommunestyret i K – sak 45/03 den 18.09.03 Samfunnsdelen omfatter prioriterte satsningsområder og strategier for utvikling av:

- Oppvekst
- Tjenesteproduksjon med service og kvalitet
- Bosetting/ kultur/ naturlandskap
- BAS¹-området – Saltdal på akse Bodø – Indre Salten
- Næringsutvikling/ arbeidsplassstilbud lokalt

Kommuneplanens arealdel viser sammenhenger mellom fremtidig samfunnsutvikling og arealbruk.

Kommuneplanen skal konkretiseres og følges opp gjennom en handlingsdel som er tilknyttet kommunens økonomiplan samt andre sentrale planer

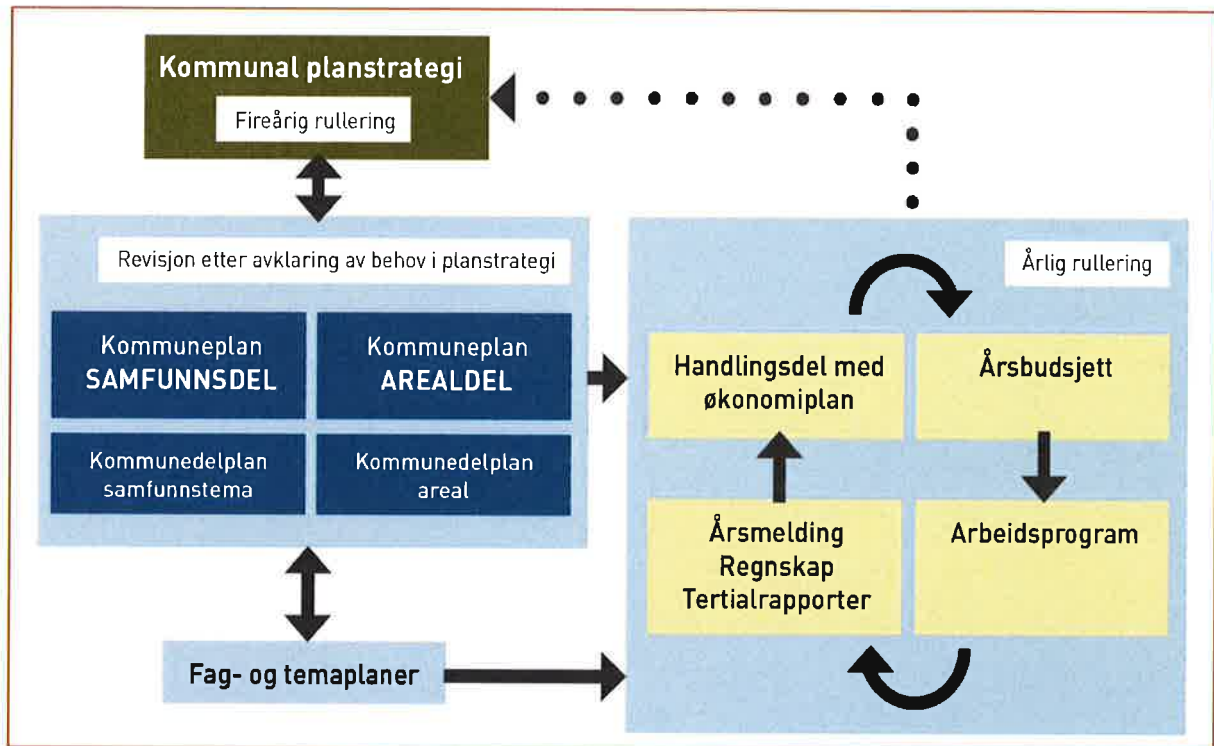
¹ Bo – Arbeid og Serviceområde

§ 10.1 Kommunal planstrategi

«Kommunestyret skal minst en gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og kommunens planbehov i valgperioden. Kommunen skal i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Kommunen bør også legg opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling. Ved behandling skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av den skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endring. Kommunestyret skal herunder ta stilling til om det er behov for å igangsettes arbeidet med nye arealplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves. Utarbeiding og behandling av kommunal planstrategi kan slås sammen med og være en del av oppstart av arbeidet med kommuneplanen, jmfør kapittel 11.»

Plan og Bygningsloven

2.2 Plansystemet i kommunen

I planstrategien gjøres vurdering om hvorvidt gjeldende planer skal videreføres, revideres eller utgå. Planstrategien vil også vurdere nye planer for å imøtekomme kommunens behov, herunder også drøfting av større reguleringsplaner.

Regionale planer og regional planstrategi vil være aktuelt å drøfte i kommunestyreperioden.

Forenklinger (sammenslåing av planer) og andre forbedringer bør også vurderes i planstrategien

3. ERFARINGER MED GJELDENE KOMMUNEPLAN

Saltdal kommune har en kommuneplan som består av en samfunnsdel som ble vedtatt 18.09.03 og en arealdel som ble vedtatt 25.06.09. Samfunnsdelen skulle ut fra forrige periodes planstrategi revideres i 2013, mens arealdelen ikke ble vurdert til å revideres i perioden. Samfunnsdelen er ikke revidert i planperioden 2012 – 2015. I overgangen til ny planperiode er det ikke gjennomført en helhetlig og systematisk evaluering av gjeldende kommuneplan.

Kommuneplanens samfunnsdel har mange målsetninger, intensjoner og ønsker. Mange av disse har det vært arbeidet aktivt og systematisk med, der gode resultater også kan påvises – uten at samfunnsdelen nødvendigvis har fungert som et forpliktende og handlingsrettet strategidokument. Det er en oppfatning om at disse erfaringene og gode elementer i gjeldende samfunnsdel vil være viktig å ta med videre i planprosessen. Samfunnsdelen er en viktig del av grunnlaget for utarbeidelsen av kommuneplanens arealdel.

Arealplanen skisserer hvilke arealkategorier som er prioritert til ulike formål på land. I planen konkretiseres arealbruken gjennom beskrivelser, bestemmelser, retningslinjer og hvilke reguleringsplaner som er gjeldende. Administrasjonen har den oppfatning at det er ønskelig å se på regulering av flere boligområder i og i nær tilknytning til Rognan. En arealanalyse for lokalisering av fremtidige boligområder kan være en del av planarbeidet på lik linje med revidering av kjerneområder for landbruk.

4. OVERORDNEDE FØRINGER SOM HAR BETYDNING FOR KOMMUNENS PLANBEHOV

4.1 Nasjonale forventninger

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging (PBL § 6-1) blir utarbeidet hver 4 år. Gjeldende forventningsdokument ble vedtatt ved kongelig resolusjon den 12. juni 2015. Nasjonal politikk synliggjøres gjennom forventningene og gir føringer for den kommunale planstrategien i perioden. Delpunktene i det nasjonale forventningsdokumentet:

Gode og effektive planprosesser

- Aktiv prioritering av planarbeidet, ikke planlegg mer enn nødvendig
- Sikre godt kunnskapsgrunnlag og tidlig interesseavklaring gjennom gode prosesser med berørte parter – aktiv bruk av regionalt planforum
- Bruke mulighetene for forenkling som ligger i loven
- Bruke digitale planverktøy

Bærekraftig areal – og samfunnsutvikling

- Redusere klimagassutslipp og energibruk gjennom plan og lokalisering
- Forebygge risiko og sårbarhet i samfunns- og arealplan og byggesak, særlig vekt på klima
- Legge til rette for vekstkraft og verdiskapning gjennom kompetanse, innovasjon og arealer, der viktige natur og kulturminner ivaretas

Attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder

- Sikre effektiv arealutnyttelse, utvikle velfungerende knutepunkt, og legger til rette for kollektivtransport, sykkel og gange
- Sikre tilstrekkelig og variert boligbygging
- Sikre trygge og helsefremmende bo- og oppvekstmiljø, grønnstruktur og områder for lek, idrett og nærfriluftsliv
- Utvikle levende by- og tettstedsentre gjennom varierte funksjoner og varierte møteplasser.

Kommunen skal følge opp de nasjonale forventningene etter PBL.

4.2 Regionale føringer og planer

Fylkesplan

Fylkesplanen Mitt Nordland – mi framtid» - vedtatt av Fylkestinget 27.02.13, er det strategiske dokumentet som gir de viktigste føringene overfor kommunene i Nordland.

Planen søker å samordne statens, fylkeskommunens og kommunenes virksomhet i Nordland.

Fylkesplanens visjoner om:

- Et aktivt og inkluderende samfunn
- Et attraktivt Nordland
- Et nyskapende Nordland

... skal speiles inn i Saltdal kommunes plansystem i tråd med fylkesplanens målsetning innenfor områdene:

- Livskvalitet
- Livskraftige lokalsamfunn og regioner
- Verdiskapning og kompetanse.

Regional planstrategi

Nordland fylkeskommune utarbeider sin regionale planstrategi parallelt med kommunene. Planstrategien for fylket beskriver utfordringsbildet for Nordland med prioriteringer om hvordan disse skal imøtekommes gjennom planlegging. Regional planstrategi beskriver:

- Status og utfordringer i Nordland
- Kartlegging av eksisterende virkemidler
- Prioritering av planer for 4-årsperioden (plansystem)

Regional planstrategi utarbeides i samarbeid med kommunene, statlige organer, organisasjoner og institusjoner som berøres av planarbeidet.

4.3 Interkommunalt plansamarbeid

Plan og bygningsloven åpner for at regionale planbehov kan løses gjennom interkommunalt samarbeid. I arbeidet med kommunereformen har det vært fokus på felles utfordringer og muligheter for samarbeidsløsninger ut fra flere ulike sammenslutningsalternativer inkludert 0 – alternativet.

Andre viktige samarbeidsarenaer er Salten regionråd der det i 2016 er satsning på felles strategi for Saltenregionen. Andre eksempler på konkrete planer er «Interkommunalt plansamarbeid Skjerstadvjorden» og «Kommunal beredskapsplikt i Salten». Regionalt planforum vil være et viktig samarbeidsområde i likhet med RKK.

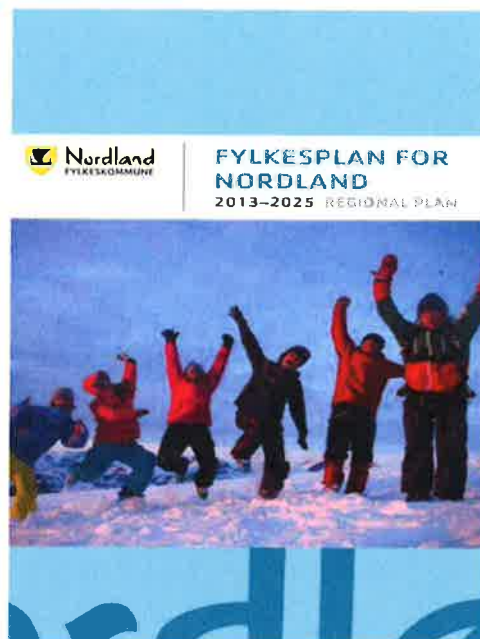
5. UTVIKLINGSTREKK OG UTFORDRINGER FOR SALTDAL

I henhold til utviklingstrekk og utfordringsbilde for Saltdal kommune er det utarbeidet eget statistikk-hefte som vil danne et kunnskapsgrunnlag både for den kommunale planstrategien og kommuneplanens samfunnsdel.

Befolkningsutvikling og demografi

Tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB 2014) viser en prognose for Saltdal kommune der folketallet vil få en svak nedgang frem mot 2030. Denne prognosen er basert på alternativ for middels nasjonal vekst (MMMM). Beregnet folketall for Saltdal kommune pr. 31. desember 2015 er 4718 innbyggere. Den demografiske utviklingen forteller at andelen eldre i befolkningen øker, samtidig med at antall innbyggere i yrkesaktiv alder reduseres. Tall fra SSB/PANDA viser at Forsørgerbyrden² for Saltdal kommune var på 4,53 i 2005 – i 2028 vil samme tall være redusert til 2,57. Det er her viktig å understreke at selv om kommunen får betydelig flere eldre innbyggere, så vil dette også i stor grad være en frisk og ressurskraftig del av befolkningen. Nye demografiske prognoser vil foreligge fra SSB i løpet av sommeren 2016.

² Forsørgerbyrden er antallet innbyggere mellom 19 – 67 år delt på antall innbyggere 68-+. Forsørgerbyrden sier noe om hvor mange det er i yrkesaktiv alder til å ivareta de eldre.

Næringsutvikling og sysselsetting

Næringsutvikling: Saltdal kommune har et allsidig og rikt næringsliv, der det ligger mange muligheter for en videre positiv utvikling innen de ulike næringsområdene. Innen privat virksomhet er industri størst, og Saltdal kommune er en stor industrikommune sett i forhold til folketallet. Samlet har industrien i Saltdal hatt en vekst innenfor næringen etter år 2000. Veksten skyldes i hovedsak at allerede eksisterende bedrifter har vokst, og denne veksten har vært større enn øvrig reduksjon pga. nedleggelse av andre enkeltbedrifter. Saltdal kommune har bidratt i denne utviklingen med bl.a. utbygging av infrastruktur ut fra bedriftenes behov. Det er viktig med et videre fokus også i årene framover med tilrettelegging for opprettholdelse og utvikling av eksisterende virksomheter. I tillegg må det satses på etablering av nye virksomheter og fremme Saltdal som et godt etableringssted, både innen industri og andre næringsområder. Saltdal kommune har styrket sin satsning på næringsutvikling generelt ved etablering av Saltdal Utvikling KF i 2015.

Sysselsetting: Antall sysselsatte i Saltdal var pr. 2014 klart størst innenfor offentlig forvaltning og annen tjenesteyting (1023 personer, 49,3 %). Deretter fulgte industri med 349 personer (16,8 %) og varehandel, hotell og restaurantvirksomhet med 271 personer (13 %). Saltdal har hatt en liten nedgang i antall sysselsatte i perioden 2008 – 2014, jamfør tabell 6 – 3 i kunnskapsgrunnlaget. Tabellen viser antall sysselsatte etter arbeidssted i 15 næringsgrupper for Saltdal kommune. Størst reduksjon vises under finans og forretningsmessig tjenesteyting, transport og kommunikasjon, samt jordbruk, jakt og viltstell. Reduksjon i antall sysselsatte gir ikke nødvendigvis et riktig bilde i forhold til verdiskaping, eksempelvis har jordbruk en større verdiskaping i dag selv om antall sysselsatte har hatt en nedgang. Næringsgrupper i vekst i samme periode; Fiske, fangst og akvakultur, Kraft – og vannforsyning og Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet.

Rekruttering og kompetanse: Både næringsliv og kommunen som organisasjon har felles utfordringer i forhold til rekruttering av fagkompetanse. En felles tilnærming til strategier for rekruttering, lærlingeplasser, innovasjon og gode etableringsforhold for småbarnsfamilier vil kunne bidra til en helhetlig utvikling av arbeidslivet i kommunen. Saltdal kommune har full barnehagedekning.

Bostedsattraktivitet: For å skape vekst og velferd i kommunen vil det være viktig å være en proaktiv kommune med arbeidsplasser og gode boligtilbud for alle innbyggerne. Tilrettelegging og utvikling av arbeidsplasser vil være et bredt ansvar for mange ulike aktører i kommunen. Kommunen vil her ha en overbyggende rolle som premissgivende forvaltningsorgan gjennom blant annet veiledning, tilrettelegging av infrastruktur og attraktive boområder og tomter.

Samhandlingsområde Helse og Omsorg

Noen sentrale føringer:

Stortingsmelding 26 «Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet» beskriver et utfordringsbilde som Saltdal kommune må ta til følge i prioritering og planlegging:

- Helse og omsorgstjenester skal utvikles sammen med pasienter, brukere og pårørende
- Det vil bli et økende antall brukere med mer sammensatte og komplekse behov
- Det vil bli mer utfordrende å rekruttere helsepersonell
- Det vil bli mer utfordrende å rekruttere helsepersonell med videreutdanning og spesialisering til arbeid i sykehjem og hjemmetjeneste
- Utfordringer i forhold til samarbeid og kompetansedeling må imøtekommes
- Det vil bli en stadig voksende forsørgerbyrde (flere eldre)
- Det vil bli et økende antall brukere med sammensatte og samtidige utfordringer innen rus og psykisk helse

I tillegg har regjeringen gjennom «Omsorg 2020» og Meld. St 19 (2014 – 2015) Folkehelsemeldingen - mestring og muligheter gitt kommunen førende dokumenter som skal bidra til langsiktighet gjennom å

styrke kapasitet, kompetanse og kvalitet i helse og omsorgstjenestene. Dette er grunnlagsmateriale for kommunen i planlegging, utvikling og drift (strategier og tiltak) av helse og omsorgssektoren.

Velferdsteknologi og tjenesteinnovasjon vil være et viktig satsningsområde for helse og omsorgstjenestene i kommunen. I henhold til nasjonalt program for utvikling og implementering velferdsteknologi skal dette integreres i tjenestene innen 2020. Saltdal kommune har gamle og utdaterte systemer som må skiftes ut.

Samhandlingsreformen har gitt et økt press på kommunens helse og omsorgstjenester og utfordrer kommunens tjenestestruktur. Økte krav til kompetanseutvikling, spesialisering og omstilling overfor pasientgrupper som tidligere mottok behandling av spesialisthelsetjenesten. Psykisk helse og rus implementeres nå jevnbyrdig med somatikken i Samhandlingsreformen. HOD planlegger gradvis gjeninnføring av øremerkede kommunale midler for brukergruppen. Annet:

- Innføring av kommunepsykolog (2020). Her er Saltdal kommune i dialog med RIBO om et felles samarbeid.
- Kommunalt øyeblikkelig hjelp døgntilbud Rus og psykisk helse (2017)
- Kommunal med-finansiering for utskrivningsklare pasienter i spesialisthelsetjenesten (rus og psykisk helse) (2017)

Institusjonsplasser og omsorgsboliger vil ut fra den demografiske utviklingen bli et viktig utfordringsområde i årene som kommer og bør stå sentralt i kommunes planlegging av tjenestetilbud («den fremtidige omsorgstrappen») – herunder; kartlegging, omfang, plassering, utforming og økonomi.

Folkehelse er et viktig satsningsområde i Saltdal. Det arbeides aktivt og bredt med ulike folkehelseutfordringer og tiltak. Gjennom forskrift om oversikt over folkehelsen er Saltdal kommune forpliktet til å ha en oversikt over folkehelsestatusen. Folkehelseforskriften skal bidra til samordning og standardisering av arbeid med oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne.

Folkehelseloven bygger på følgende prinsipper;

- Utjevning av sosiale ulikheter
- Helse i alt vi gjør
- Bærekraftig utvikling
- Føre-var prinsippet
- medvirkning

Høsten 2015 ble det utformet en oversikt over folkehelse i Saltdal kommune, oversikten omfatter opplysninger om og vurdering av:

- oppvekst- og levekårsforhold
- fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø
- skader og ulykker
- helserelatert atferd
- helsetilstand
- befolkningssammensetning

Folkehelseopplysningen ligger under punkt 3 i kunnskapsgrunnlaget, sammen med folkehelseprofilene for Saltdal kommune i 2015 og 2016.

Kompetanse- og rekrutteringsbehov av/ for helsepersonell vil delvis fremgå av Saltdal kommunes kompetanseplan 2020. Kompetanse og rekruttering vil være nøkkelfaktorer for kvalitet i helse og omsorgstjenestene i årene fremover og må være et overordnet fokus med tanke på planlegging og prioritet. «Statusbildet Virksomhetsområde omsorg – en kartlegging av alderssammensetning og kompetansebeholdning» viser betydelige utfordringer i forhold til avganger blant fagpersonell innen virksomhetsområdet omsorg i Saltdal.

Samhandlingsområde Oppvekst og kultur

Grunnskoler: Saltdal kommune har 3 grunnskoler; Røklund skole, Rognan barneskole og Rognan ungdomsskole. Tabell 3.2 i kunnskapsgrunnlaget viser grunnlagsdata for grunnskolen i Saltdal for perioden 2002 – 2014. Tabellen viser en samlet elevreduksjon for perioden for 1 – 7 trinn på 18,9 % (- 82 elever) For elever 8 – 10 trinn er det en reduksjon på 39, 2 % i samme periode (- 91 elever). Antall grunnskoleelever vil ligge stabilt i planstrategiperioden men vil synke frem mot 2030. Fremskrevne tall for befolkningsutvikling MMM 2015 – 2030 viser en nedgang i aldersgruppen 6 – 12 år på 56 barn eller 16,1 prosent. Omregnet i skoleklasser vil dette være 2 – 3 skoleklasser. Ungdomsskolene vil få en reduksjon i elevmassen 13 – 15 år på 8 elever eller en nedgang på 5, 8 prosent. Folkehelseprofilen for Saltdal 2015 viser gjennom elevundersøkelsen (10. trinn) at Saltdal kommer godt ut i forhold til trivsel på skolen. Andel elever som mobbes på skolen er i Saltdal mindre enn sammenlikningsgrunnlaget. Saltdal kommune prioriterer fortsatt satsning på forebygging og holdningsskapende arbeid blant barn og unge.

Kultur: Saltdal kommune har et bredt og levende kulturliv med stort engasjement. Båtbyggertradisjon, kulturskole, sang, musikk, håndverk, bygg - og mattradisjoner står sterkt blant befolkningen. Bygdas historie og kulturarv skaper en identitet, hvem Saltdalingen er. Kulturbygda Saltdal har i de senere år fått flere «flaggskip» med blant annet Blåfrostfestivalen og Adde Zetterquist kunstgalleri. Slipen Scene skal utvikles til bygdas nye signaturbygg for kultur ut fra vedtak i kommunestyre sak 17/16. Saltdal kommune har i 2016 fått tilskuddsmidler for utarbeidelse av en Kulturminneplan.

Bosetting av flyktninger: I løpet av de siste tiårene har innvandringen til Norge økt i betydelig omfang. Sammensetningen av innvandrere til Norge endres raskt. Denne demografiske utviklingen gir muligheter, men også store utfordringer. Kommunal organisering av introduksjonsordning, overgang til arbeid og utdanning, boligtilgang og kommunalt tjenestetilbud vil være viktige tema i kommunens planlegging for en mangfoldig befolkning.

Kompetanse og rekrutteringsbehov for pedagogisk fagpersonell vil delvis fremgå av Saltdal kommunes kompetanseplan 2020. Kompetanse og rekruttering vil være nøkkelfaktorer for kvalitet i undervisningssektoren i årene fremover og må være et overordnet fokus med tanke på planlegging og prioritet.

Samferdsel og infrastruktur

Saltdal kommune har allerede gode kommunikasjoner innen samferdsel der stat og fylke har ansvar. E6 og jernbanen (med tre togstopp) går gjennom hele kommunen, Rv 77 binder oss sammen med Sverige, Fv 812 til kystriksveien (Fv 17), og det er bare 9 mil til Bodø lufthavn. Hovedutfordringen på veistrekingene i Saltdal er bygging av Tjernfjelltunnelen på Rv77 (igangsatt, ferdigstilles 2019), utbedring E6 Sørrelva-Borkamo (må gjennomføres i første del av NTP 2018-2029) og utbedring av delstreking på Fv 812 ved Skar (del av samarbeidsprosjekt med Beiarn og Bodø).

Innen jernbane er lokalt videre utvikling av Saltenpendelen av svært stor betydning. Dette togtilbudet har vært en suksess siden oppstarten, og det er grunnlag for en betydelig økt bruk dersom det legges til rette for flere togavganger. Dette krever at det bygges tre nye kryssingsspor (Setså, Valnesfjord og Støver) og at planlagt innføring av ERTMS-systemet etableres parallelt med dette.

Saltdal kommune må være en aktiv pådriver for å medvirke til at både veiprojektene og utviklingen av Saltenpendelen blir prioritert og realisert.

Kommunal veg: Saltdal kommune har hovedansvaret for å drifte og vedlikeholde 110 km med vei, med tilhørende grøfter og stikkrenner. I tillegg til ca. 14 km med gang/sykkelveg og ca. 46 000 m² andre trafikk- og parkeringsarealer. Det er også store utfordringer og kostnader når det gjelder rassikring av flere fjellskjæringer og skråninger, spesielt langs gamle E-6 og i Brønslia på tidligere Fylkesveg. Kommunen har også ca. 1 500 gatelys, der mye er dårlig og trenger utskiftning.

Det er et stort etterslep på vegnettet i Saltdal, og dette øker fortsatt grunnet for lave budsjetter til vegvedlikehold og investeringer. Det er et sterkt behov for en forpliktende Hovedplan veg for å kunne redusere vedlikeholdsetterslepet og få oppgradert vegstandarden i kommunen. Det er også behov for at farlige fjellskjæringer, rasområder og rassikring blir vurdert med tanke på fremtidig drift og kostnader.

Hovedplan veg: Rammeplan for kommunale veger er utdatert og siste revisjon var gjort i 2000. Det er et stort behov for at det utarbeides en ny forpliktende Hovedplan veg som skal legge grunnlaget for fremtidig investering, drift og vedlikehold av kommunale veger, gateløp og bruer. Planen må også omfatte fremtidig drift, sikkerhet og evt. nedklassifisering av veger. Drift av veger krever bl.a. sikker leveranse av strøsand, noe som ikke er forsvarlig i dag, da kommunen ikke har sandlager.

Bruer: Saltdal kommune har 13 kommunale bruer med meget varierende tilstand. Estimerte utbedringskostnader etter årskontroll 2015 er på kr. 1,6 million. To av bruene (Junkerdal og Skaiti) er i slik tilstand at de heller er anbefalt bygd ny, enn reparert. Det må komme en forpliktende plan som sier hva som skal skje med disse bruene. Alternativene er at bruene kan bli stengt, oppgradert eller bygd nye.

Industrikai: Første byggetrinn av Rognan Industrikai ble slutført i 2005, med 73 meter kaifront. Denne ble utvidet med et andre byggetrinn som sto ferdig i 2012, og kaia har nå en kaifront på 139 m. Kaia har i hovedsak vært benyttet til lagring og utskipping av kabler fra Nexans Norway AS, men har også vært benyttet til øvrig virksomhet. Nå er det behov for mer lagerplass på kaia, og kaia må utvides på nytt med ca. 65 meter kaifront.

Trafikksikkerhet er et viktig satsningsområde blant annet i folkehelseperspektiv. Kommunens trafikksikkerhetsplan skal ha en hoved rullering. Arbeidet settes i gang i høst og planen ferdigstilles i 2016.

Boligpolitikk: Saltdal fikk vedtatt kommunens boligpolitiske plan i 2015. Planen søker å synliggjøre at Saltdal ønsker å arbeide strukturert og aktivt med å være "mulighetenes kommune" – også på boligmarkedet gjennom at kommunen skal disponere boliger og tilrettelegge for bygging ut fra fremtidige behov. Saltdal kommune skal ivareta vanskeligstilte på boligmarkedet, øke kunnskap og kompetansebehov om boligbehov i kommunen.

Det er viktig at Saltdal kommune har en offensiv holdning til og legger til rette for økt boligbygging og tilflytting til kommunen. Attraktive områder for boligbygging vil være med på stimulere til økt bosetting, og i denne sammenheng er fokus på områder i Rognan området særlig aktuelt. Saltdal kommune bør til enhver tid ha ferdig kommunalt regulerte boligområder i nærheten av sentrum, mens det i dag knapt er noen ledige tomter igjen. Det er en målsetting å få økt tilflytting gjennom å ha attraktive, byggeklare tomter. Dette er også omtalt i vedtatt bolig politisk plan, der «Bruk av områderegulering for å sikre større, mer helhetlige og bedre lokaliserte boligområder» er tatt inn som et tiltak.

Det er derfor viktig å regulere nye arealer som kan bli attraktive boligområder. I så måte er flyplassområdet et alternativ. Området er kommunalt eid og har nærhet til både sentrum, skole, idrettsanlegg og jernbane, og har potensial til å bli et attraktivt boligområde. Omregulering av flyplassområdet til boligformål er derfor en mulighet til å oppnå økt boligbygging i Saltdal.

Universell utforming: Det er en nasjonal målsetning at Norge skal være universelt utformet innen 2025. Dette forutsetter at bygninger, arealer, tjenester og andre aktiviteter i samfunnet er tilgjengelig og like vilkår for deltakelse er gitt for alle.

Klima, miljø og arealforvaltning

Klima og miljø: Planlegging i et langsiktig og bærekraftig perspektiv vil være avgjørende for å imøtekomme krav og anslått utvikling for Saltdal kommune. De nasjonale forventningene retter særlig fokus på dette.

For regionen ble «Regional klimaplan – klimautfordringer i Nordland» vedtatt i 2011. Denne rulleres i denne planperioden og vil da også inkludere miljø.

Industri: Det er regulert større industriområder på Rognan (bl.a. Rognmoen og Fiskvågmoen), og det er i eksisterende kommuneplans arealdel satt av areal til framtidig industri bl.a. i området sør for Nexans (Osøyra) og sør for Fiskvågmoen industriområde. En vurdering av framtidige industriområder må inngå som et element ved rulleringen av kommuneplanens arealdel.

Dispensasjoner arealplan: Det foretas generelt få dispensasjoner fra plan. Hovedsakelig dreier dette seg om naust på områder som har nær tilknytning til hytteområder. Det er imidlertid flere hytteområder som ikke har benyttet muligheten til å bygge ut fritidsbebyggelse. Det vil kunne være aktuelt å bytte ut disse områdene med andre områder der grunneiere som ønsker å tilrettelegge for utbygging.

Saltdal kommune som organisasjon

I KS «Stolt og Unik» Arbeidsgiverstrategi mot 2020 presenteres hva som kjennetegner kommunesektoren som organisasjon. En åpen folkestyrt organisasjon skal utvikle og levere tjenester i samspillet mellom politikk og administrasjon. Kommunesektoren har to hovedutfordringer:

- Evnen til å rekruttere, utvikle og beholde medarbeider
- Evnen til utvikling og nyskaping

Kompetanse og rekruttering: Saltdal kommune står overfor betydelige kompetanse og rekrutteringsbehov i årene som kommer. Kommunen vil her være i konkurranse med andre kommuner og private bedrifter. Etterspørsel etter kvalifisert personell vil gi betydelige utfordringer. Kommunen må være konkurransedyktig på arbeids- og lærlingeplasser, lønnsvilkår, fagmiljø, velferds – og fritidstilbud, skole, barnehage og folkehelse. Kommunens ansatte er også kommunens fremste ressurs. Kompetanseutvikling og opplæringstiltak vil være viktige virkemidler for å beholde arbeidskraft og bygge bærekraftige tjenester i år som kommer. Kompetanse og rekrutteringsstrategi vil være virkemidler for å sikre utviklingen av kommuneorganisasjonen.

Brukermedvirkning: Kommuneorganisasjonen er avhengig av en god og åpen dialog med sine innbyggere. brukerorganisasjoner, råd, enkeltmennesker og pårørende skal tas med i planlegging, organisering og drift av de kommunale tjenestene. Innen helse og omsorg arbeides det nå med realisering av brukerundersøkelser.

Kommunereform: Saltdal kommune har utredet alternative modeller for framtidig kommunestruktur, herunder å fortsette som egen kommune, samt 2 ulike alternativer for kommunesammenslåing. Kommunereformens intensjon er å sikre likeverdige tjenester for innbyggerne, en mer helhetlig og samordnet samfunnsstruktur og utvikling, styrke lokaldemokratiet og være mer bærekraftige og økonomisk rustet i fremtida. Det har vært drøftinger og forhandlingsmøter i regionen og det skal avholdes folkemøter- og avstemninger i kommunen i løpet av mai måned før vedtak i kommunestyre.

6. VURDERING AV PLANBEHOVET 2016 - 2019

Planbehovet for Saltdal kommune vurderes ut fra politiske prioriteringsinnspill og tilbakemeldinger fra de enkelte virksomhetsområdene, samt statusmelding for planstrategi fra forrige periode. Planbehovet er også sett i sammenheng utfordringsbilde for kommunen, nasjonale føringer og interkommunalt samarbeid.

6.1 Overordnede planer

Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel

Saltdal kommune har ikke rullert kommuneplanens samfunnsdel i 2013, kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt 18.09.03. Kommuneplanens samfunnsdel har i henhold til PBL en stor verdi som et overordnet strategisk dokument for kommunen. Kommuneplanens samfunnsdel vil kunne vurderes som utdatert på mange områder og står svekket opp mot det samfunnsbilde som vi i dag ser. Kommunens visjon og innsatsområder bør drøftes og bearbeides slik at kommunen får en mer helhetlig og sammenhengende retning for kommende år. Samfunnsdelens handlingsdel vil være knyttet til Saltdal kommunes økonomiplan og rulleres årlig. Samfunnsdelen er en viktig del av grunnlaget for utarbeidelsen av kommuneplanens arealdel.

Kommuneplanens arealdel ble vedtatt 25.06.09. Planen skisserer hvilke arealkategorier som er prioritert til ulike formål på land. I planen konkretiseres arealbruken gjennom beskrivelser, bestemmelser, retningslinjer og hvilke reguleringsplaner som skal gjelde. Til arealdelen er det utarbeidet temakart for innfallsporter Junkerdal nasjonalpark, kjerneområder for jordbruk og friluftsliv. Hovedfokus har vært rettet mot utbygging av bolig og fritidsbebyggelse. Administrasjonen har den oppfatning at det er ønskelig å se på regulering av flere boligområder i og i nær tilknytning til Rognan. En *arealanalyse* for lokalisering av fremtidige boligområder kan være en del av planarbeidet. Utarbeidelse av temakart er en stor del av arbeidet. Flere tema er utredet på overordnet nivå (friluftsliv, biologisk mangfold og kjerneområder for landbruk) I tillegg foreligger det egne reindriftskart for Saltdal.

Konklusjon og prioritet:

Kommuneplanens samfunnsdel revideres i 2016 – 2017

Kommuneplanens arealdel revideres i 2016 - 2017

Handlingsprogram og Økonomiplan 2016 – 2019

Detaljert årsbudsjett for påfølgende år og økonomiplan for neste fire år skal i henhold til kommuneloven rulleres årlig. Som oftest ses planene i sammenheng og behandles i samme møte i desember. Økonomiplanen har ved noen tilfeller blitt behandlet i eget møte på sommer/høst. Intensjonen med dette har vært å få større fokus på langtidsplanlegging, men har i noen grad gjort at kommunen får to økonomiske planer å forholde seg til, noe som kan skape usikkerhet om hvilken plan som er den gyldige. I tillegg vil en økonomiplan som behandles midt i året få mindre relevans, fordi forutsetningene kan endres vesentlig på slutten av året. Flere av de viktigste variablene er ikke kjent før utpå høsten, slik som Statsbudsjett, lønnsoppgjør og pensjonssats. Løsningen har derfor vært å legge en større innsats på regnskapsavslutning og tolking av regnskapstall tidlig på året, for så å lage et kombinert årsbudsjett/økonomiplan med større fokus på hele planperioden. Dette vil gi en mer tydelig plan med relevante tall og vil også være mer effektiv ressursbruk. Det anbefales derfor å videreføre en kombinert behandling av årsbudsjett/økonomiplan.

Konklusjon og prioritet:

Handlingsprogram og økonomiplan rulleres årlig

Beredskapsplan (Plan for kriseledelse og ROS)

Saltdal kommunes risiko og sårbarhetsanalyse ble vedtatt 1998. 1. januar 2010 trådte bestemmelse om kommunal beredskapsplikt i kraft. I oktober 2011 ble forskrift gjort gjeldende. Kommunen skal ha en helhetlig (sektorovergripende) ROS-analyse som ikke er eldre enn fire år og en oppdatert overordnet beredskapsplan. Kommunens helhetlige ROS-analysen skal gi oversikt over risiko og sårbarhet i kommunen (gi et lokalt risikobilde), jf. forskrift om kommunal beredskapsplikt § 2. Analysen skal primært være et verktøy for kommunens ledelse og et beslutningsgrunnlag for prioriteringer på overordnet nivå – både i forhold til det forebyggende arbeidet og beredskapen i kommunen. Kravene i lov om kommunal beredskapsplikt og tilhørende forskrift har medført nye og omfattende oppgaver for kommunene. Samarbeid over kommunegrensene vil da være nødvendig og naturlig. Kommunestyret i Saltdal (KST- sak 116/15) vedtok at Saltdal tilslutter seg prosjekt «kommunal beredskapsplikt i Salten» med fokus; helhetlig ROS analyse, helhetlig og systematisk samfunnssikkerhetsarbeid (oppfølgingsplan) og overordnet beredskapsplan for Saltenregionen.

Konklusjon og prioritet:

Saltdal kommune utarbeider nye ROS analyser og oppfølgingsplan i overordnet beredskapsplan for kommunen i henhold til interkommunalt samarbeid – ferdigstilles 2017.

6.2 Kommunedelplaner

Kommunedelplan Rognan sentrum

Gjeldende plan vedtatt av kommunestyret 26.4.2005. Kommunedelplanen konkretiserer arealbruk gjennom beskrivelser, bestemmelser og hvilke reguleringsplaner som fremdeles skal gjelde, samt mulige utviklingsområder. Det er utformet bestemmelser til bevaringsverdige bygninger. I all hovedsak er reguleringsplanene gjeldende. Planen har videre konkrete tiltak for forskjøvning med kostnadsoverslag. En gatebruksplan for deler av sentrum med mer detaljerte kostnadsoverslag ble utarbeidet at Polarlandskap AS i 2011. Denne er ikke vedtatt av Saltdal kommunestyre. Saltdal kommune har siden 2005 ikke prioritert forskjøvning av Rognan sentrum i budsjettet, og opprusting av Rognan sentrum er ikke med i gjeldende handlingsplanperiode. Kommunedelplanen anbefales ikke revidert i løpet av planperioden 2016-2019, men det bør i perioden gjennomføres tiltak for forskjøvning.

Kommunedelplan Røklund

Gjeldende plan vedtatt 19.6.1997. Røklund er definert som et bygdesenter for Øverbygda. Kommunedelplanen omfatter området fra Lillealmenningen i syd til og med Hemmoen i nord. I planen konkretiseres arealbruken gjennom beskrivelser, bestemmelser og hvilke reguleringsplaner som skal gjelde. Det anbefales at planen ikke revideres som egen plan og at den utgår som kommunedelplan. Planområdet innlemmes som en del av kommuneplanens arealdel.

Konklusjon og prioritet:

Kommunedelplan Rognan sentrum revideres ikke i planperioden 2016 – 2019

Kommunedelplan Røklund utgår som egen plan og innlemmes i kommuneplanenes arealdel

Interkommunalt plansamarbeid Skjerstadvjorden

Det bør utarbeides egen kommunedelplan for Kystsonen i samarbeid med kommunene Bodø og Fauske. Bakgrunn for å utarbeide felles kommunedelplan er bla. hensynet til helhetlig forvaltning av Skjerstadvjordens om egen fjord med felles interesser innenfor næring, natur og friluftsliv. Hovedsakelig vil avgrensning av kommunedelplanen avgrenses til rene sjøarealer. Departementet anbefaler at det ved slike kommunedelplaner tar med landarealer som har sammenheng med bruk i sjø. Det må gjøres en konkret vurdering av dette ved oppstart av planarbeidet i samarbeid med nabokommunene

Konklusjon og prioritet:

Det inngås interkommunalt samarbeid med kommunene Bodø og Fauske for utarbeidelse av felles plan for sjøområdene

6.3 Områderegulering

Områderegulering for nye boligområder

Saltdal kommune har pr. i dag kun tre ledige regulerte kommunale eneboligtomter i Rognanområdet (reguleringsplan bygdetuntomtene). Det er jevnlig forespørsler etter eneboligtomter i nærheten av Rognan, og kommunen bør til enhver tid ha ferdig regulerte, attraktive og byggeklare tomter. Saltdal kommune må gjøre et valg i forhold til område og gjennomføre en områderegulering i planperioden.

Konklusjon og prioritet:

Det utarbeides områderegulering/reguleringsplan for nye boligområder i nærheten av Rognan 2017 - 18

Hovedplan veg - Rammeplan for kommunale veier

Det er i perioden ikke utarbeidet eller revidert Hovedplan veg eller Rammeplan veg. Dette må gjøres i kommende planperiode 2016-2019. Planen må inneholde beskrivelse og prioriteringsrekkefølge for gjennomføring av tiltak på

kommunale veier. I tillegg må planen ta en gjennomgang av eiendomsforhold til eksisterende veier i kommunen og gi en tilrådning om hva som skal/ bør være kommunal/ privat/ fylkeskommunal vei videre framover

Konklusjon og prioritet:

Hovedplan veg - Rammeplan for kommunale veier utarbeides som ny plan i planperioden 2016 - 2019

Hovedplan vannforsyning

Det pågår nå en vurdering av denne planen i forhold til behov og tidspunkt for rulling. Resultatet av denne vurderingen vil enten bli en anbefaling om at planen skal rulleres i kommende planstrategiperiode eller at man utsetter dette.

Hovedplan avløp

Denne planen bør nok rulleres, men i likhet med hovedplan vannforsyning pågår nå en vurdering også av denne planen i forhold til behov og tidspunkt for rulling. En slik rulling eller revisjon av hovedplan avløp vil berøre og være i inngrep med både vannforsyning og klimaplan, i tillegg til rammeplan kommunale veier. Blant annet må behovet for rehabilitering av det eldre VA-systemet på Rognan vurderes.

Konklusjon og prioritet:

Hovedplan vannforsyning vurderes i forhold til prioritering for planperioden 2016 – 2019

Hovedplan avløp vurderes i forhold til prioritering for planperioden 2016 - 2019

Motorferdselsplan

Tidligere motorferdselsplan er utdatert og må fornyes. Saltdal kommune har et stort antall saker vedrørende motorferdsel i utmark, både sommer og vinter. Det er viktig at kommunen har en oppdatert, vedtatt plan som gir føringer og retningslinjer for motorferdsel i utmark. Man må ta en gjennomgang av hele planen i forhold til gjeldende lovverk (rundskriv), som er noe endret fra da gjeldende plan var laget. Videre bør man bl.a. se på delegeringsreglementet.

Konklusjon og prioritet:

Motorferdselsplan revideres i planperioden 2016 - 2019

6.4 Tema og sektorplaner

Strategisk næringsplan

Revisjon av tidligere plan har blitt utsatt pga. planer om etablering av kommunalt foretak eller AS med ansvar for næringsutvikling. Saltdal Utvikling KF er nå etablert og kommet i drift. Foretaket har utarbeidet og vedtatt en strategiplan 2015-2018 for næringsutvikling, og i tilknytning til denne en handlingsplan for samme periode. Dette har skjedd i en dialog med Saltdal kommune for bl.a. å avklare ansvarfordeling mellom foretaket og kommunen. Det er naturlig at denne strategiplanen for fremtiden blir en felles næringsplan, og at kommunen ikke utarbeider en egen ved siden av denne. Planen bør derfor vedtas både av styret i Saltdal Utvikling KF og Saltdal kommunestyre.

Konklusjon og prioritet:

Strategisk plan for næringsutvikling er en felles strategiplan for Saltdal Utvikling KF og Saltdal kommune, der Saltdal Utvikling KF har ansvar for å utarbeide planen. Handlingsdelen rulleres årlig.

Landbruksplan

Gjeldende landbruksplan er utgått på dato, men vurderes likevel nok oppdatert til at hovedutfordringer og målsettinger gjelder også i dag. «Tiltaksstrategier for miljø- og næringstiltak i landbruket» er revidert og gjelder til 2017. Planene er delvis overlappende. Det er hensiktsmessig å se rulling av denne planen og landbruksplanen i sammenheng, og det foreslår å slå disse planene sammen med felles rulling innen utgangen av 2017.

Tiltaksstrategi for miljø- og næringstiltak i landbruket

Ble rullert i 2014, gjelder perioden 2014-2017. Skal rulleres på nytt i 2017. Det vises for øvrig til kommentar under landbruksplan, planene bør slås sammen.

Konklusjon og prioritet:

Landbruksplan rulleres i perioden. Tiltaksstrategi for miljø- og næringstiltak i landbruket slås sammen med landbruksplan.

Trafikksikkerhetsplan

Eksisterende trafikksikkerhetsplan er for perioden 2012-2015. Tiltaksdelen har vært rullert hvert år. Kommunen må ha en godkjent trafikksikkerhetsplan for å kunne søke om tilskudd til trafikksikkerhetstiltak. Trafikksikkerhetsplanen skal nå ha en hoved rullering. Arbeidet er igangsatt og planen ferdigstilles i 2016. Tiltaksdelen vil deretter bli rullert hvert år. Saltdal kommune samarbeider med Trygg Trafikk for å få tittelen «Trafikksikker kommune».

Konklusjon og prioritet:

Trafikksikkerhetsplan hoved rulleres i 2016 – tiltaksdelen rulleres hvert år

Bolig politisk plan

Bolig politisk handlingsplan for Saltdal kommune 2015 – 2030 ble vedtatt i Saltdal kommunestyre 17.06.15. Bolig politisk plan for Saltdal kommune er kommunens første helhetlige plan for boligpolitikk, og tar for seg generell boligutvikling, boligsosiale forhold og organisering i kommunen. Planens tiltaksdel rulleres hvert år ut fra budsjettforhandlingene i kommunen. Planen i sin helhet rulleres ut fra behov og implementeres i Saltdal kommunens planstrategi. Planen rulleres minimum hvert 4. år.

Konklusjon og prioritet:

BPP hoved rulleres i 2019. Tiltaksdelen rulleres hvert år ut fra budsjettforhandlingene

Energi- og klimaplan

Eksisterende plan vedtatt i 2011, og er kommunens første vedtatte plan innenfor dette området. Utarbeiding av planen var et resultat av et interkommunalt prosjekt/samarbeid i regi av og med finansiering fra IRIS Salten, og en oppfølging av statlige retningslinjer fra 2009 for klima- og energiplanlegging i kommunene. Det er neppe behov for å revidere de overordnede målsettinger i planen. Man bør imidlertid foreta en gjennomgang og rullering av handlingsdelen slik at den bedre viser kommunens prioriteringer av tiltak hvor kommunen faktisk kan ha handlingsrom for tiltak med energi- og klimamessig effekt. Tiltaksdelen bør være realistisk i forhold til kommunens økonomiske handlingsrom.

Konklusjon og prioritet:

Energi og klimaplan rulleres i planperioden

Strategisk plan for Saltdal kommunes bygningsforvaltning

Saltdal kommune vedtok i februar 2015 en «Strategisk plan for Saltdal kommunes bygningsforvaltning». I vedtaket presiseres det at planen skal være retningsgivende for videre forvaltning. Hovedmålet med planen er at kommunen skal ha en forvaltning som ikke medfører verditap på bygningene, og at kommunen til enhver tid har de bygningene kommunen har behov for. Planen sier blant annet at man skal forvalte etter kommunens framtidige behov. Det er da viktig og forsøke å se framover i tiden. Til det må man bruke de statistikker og analyser som er tilgjengelig for slikt arbeid. Videre sier planen noe om det kvalitetsnivået en skal forvalte etter, at kommunen skal ha fokus på energiforbruk både i driftsfasen og ved nybygg.

Planen nevner også 3 finansieringsmodeller for bygg forvaltningen. Dette skal etter utredning behandles av kommunestyret i løpet av 2016. Planen har ingen virkeperiode, men bør rulleres etter 4 – 5 år.

«Vedlikeholdsplan 2015 – 2018»

Denne planen inneholder oversikt over planlagte vedlikeholdstiltak på løpende vedlikehold og investeringer i perioden 2015 – 2017. Planen må rulleres hvert år. Dette skyldes at kommunen har store utfordringer på bygningsforvaltningen og det vil til enhver tid dukke opp nye utfordringer som nødvendigvis på prioriteres opp. Dette kan være tiltak som utløses av offentlige tilsyn.

Planen følger nært endringene som kommer gjennom budsjettarbeidet i økonomiplanperioden. Arbeidet i planen er regulert av lover, forskrifter og «Strategisk plan for Saltdal kommunes bygningsforvaltning».

Konklusjon og prioritet:

**Strategisk plan for Saltdal kommunes bygningsforvaltning – Rulleres 2019
«Vedlikeholdsplan 2015 – 2018» - Rulleres hvert år**

Oppvekstplan

Oppvekstplanen er ikke revidert. Den bør snart revideres. Representanter fra alle faggrupper i avdeling for oppvekst og kultur må være med i en gruppe rundt planen. I tillegg bør andre grupper også inn å bidra. Oppvekstplanen skal være et aktivt virkemiddel i kommunens arbeid med å skape gode og trygge oppvekstvilkår for barn og unge.

Konklusjon og prioritet:

Oppvekstplan revideres i 2017.

Plan for fysisk aktivitet og idrett

Planen ble vedtatt 27.02.13 i kommunestyret. Kultur – og kirke departementet stiller krav til om at områder og anlegg det søkes om spillemidler til må inngå i kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet. Bakgrunn for dette planarbeidet er at anleggsutbygging skal bli gjenstand for klare behovsvurderinger i forhold til samfunnsmessige og idrettslige mål. Hovedmålet i planen har vært at « Alle innbyggerne i Saltdal skal gis et tilbud om fysisk aktivitet og naturopplevelser ut fra egne forutsetninger og behov.»

Kommuneplanen skal revideres i år. Planen er veldig massiv og det kan ses på om den kan forenkles. Det bør også være en liten del om stier og løyper i planen, noen kommuner har egne kommunedelplaner med stier og løyper. Det vurderes som naturlig fra kulturenheten at sti og løypeplan og deler av folkehelseplanen kommer inn i kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelser.

Planen revideres hvert 4 år. Handlingsplanen for nærmiljøanlegg og idrettsanlegg rulleres hvert år.

Konklusjon og prioritet:

Planen skal revideres i år 2016. Revideres hvert 4. år.

Plan for folkehelse

Kommunen har ansvar for å samordne og organisere folkehelsearbeidet. Tilrettelegging av lavterskeltilbud står sentralt. Tiltakene skal være helsefremmende og forebyggende. Planen har en egen handlingsdel, og det er lagt opp til en hovedrullering i 2016. Folkehelseutfordringene skal kartlegges etter Lov om folkehelse. Dette blir gjort årlig. Det er en samarbeidsavtale med Fylkeskommunen som går ut i 2016.

Konklusjon og prioritet:

Plan for folkehelse skal etter oppsett ha en hoved-rullering i 2016.

Rusmiddel politisk handlingsplan

Rusmiddel politisk handlingsplan ble vedtatt i 2003 og revidert i 2010. Planen ble i forrige periode fremmet til rullering i 2012. Den nye opptrappingsplanen for rusfeltet 2016 – 2020 vil ha innvirkning på utformingen av denne planen. Alkoholpolitiske retningslinjer som er en del av planen rulleres i henhold til endringer i gjeldende lovverk.

Konklusjon og prioritet:

Rusmiddel politisk handlingsplan revideres i planperioden i henhold til ny opptrappingsplan for rusfeltet (2016 – 2020)

Helse - og omsorgsplan

Omsorgsplan for Saltdal kommune ble vedtatt i 2010 og har et tidsperspektiv frem til 2020. Planen skisserte en rullering av handlingsprogrammet i 2013, dette er ikke gjennomført. Innføring av samhandlingsreformen forsterker nødvendigheten av å rullere denne omsorgsplanen i tråd med de nye oppgavene kommunen har forpliktet seg til gjennom de vedtatte avtaler mellom Saltdal kommune og helseforetaket. Gjennom de organisasjonsmessige endringene siste år vil det være hensiktsmessig å utarbeide en felles plan for virksomhetsområdet Helse og Omsorg. Det er herunder tenkt mulig implementering av rehabiliteringsplan og plan for psykisk helse og rus. Det vil være

behov for en egen del for IKT i helse og omsorgsplanen. Vi har svært mange fagsystemer som skal driftes og kontinuerlig oppdateres. Dette medfører kostnader som må synliggjøres i henhold til fremtidige prioriteringer.

Konklusjon og prioritet:

Omsorgsplan utarbeides som ny Helse og omsorgsplan i 2017 der rehabiliteringsplan og plan for psykisk helse og rus implementeres

Strategisk kompetanseplan / Rekrutteringsplan

Strategisk kompetanseplan for Saltdal kommune 2013 – 2020 ble vedtatt i 2013. Planen søker å fastsette prinsipper i forhold til fremtidige kompetansebehov og typer kompetanseheving. Dette er tenkt for å gi grunnlag for videre årlige planer som enhetene utarbeider hver for seg. Et konkret punkt i planen er at det skal utarbeides en rekrutteringsplan sett i forhold til fremtidige utfordringer knyttet til utvikling av fagkompetanse, kompetansebehov ved avgang av personale ved oppnådd aldersgrense, rekruttering internt ved kompetanseheving og rekruttering eksternt. Det er ikke utarbeidet en rekrutteringsplan for kommunen. Strategisk kompetanseplan revideres hvert 4. år.

Konklusjon og prioritet:

Kompetanseplan revideres i 2017. Rekrutteringsplan utarbeides som ny plan i 2017.

7. FORSLAG TIL PRIORITERING AV PLANOPPGAVER

7.1 Generelt

Figur 7 – 4 er en oversikt over de planer som skal rulleres og revideres i perioden 2016 – 2019. Oversikten er satt opp med bakgrunn i de vurderinger og konklusjoner som er gjort i kapittel 6. **Vurdering av planbehov**, samt statusmelding for kommunal planstrategi 2012 – 2015. Planoversikten har fargekoding av ansvarlig planenhet i kommunen, samt fargekode for planoppgavene for gjeldende strategiperiode. Planoversikten sier også noe når planene er vedtatt og hvorvidt den enkelte planen er lovpålagt for kommunen eller ikke.

Forslag om sammenslåtte planer og nye planer fremgår i punktene under.

7.2 Anbefalte plansammenslåinger ut fra vurdering i kapittel 6.

- Kommunedelplan for Røkland slås sammen med arealplan
- Tiltaksstrategier for miljø- og næringstiltak i landbruket slås sammen med Landbruksplan
- Omsorgsplan utarbeides som ny Helse og omsorgsplan der rehabiliteringsplan og plan for psykisk helse og rus implementeres

7.3 Andre planbehov – meldt i planstrategiprosessen

- o **Kulturminneplan**
- o Plan for kunst og formidling
- o **Områderegulering av sentrumsnære tomter**
- o Handlingsplan for å motvirke fattigdom
- o Arkivplan

PLANOVERSIKT FOR SALTALD KOMMUNES PLANSYSTEM I PERIODEN 2016 – 2019 (utvalgte planer)

	Vedtatt	2016	2017	2018	2019	Lovpålagt	Ressurser
Næringsplan	2005					NEI	Interne
Landbruksplan	2003					NEI	Interne
Arealplan	2009					JA	Interne
Trafikksikkerhetsplan	2008					NEI	Interne
Interkommunalt plansamarbeid Skjerstadvjorden	Ny					NEI	Interne
Områderegulering for nye boligområder	Ny					NEI	Int/Eks.
Hovedplan veg - Rammeplan for kommunale veier	Ny					NEI	Interne
Motorferdselsplan	1997					NEI	Interne
Vedlikeholdsplan 2015 – 2018	2015					NEI	Interne
Strategisk plan for Saltal kommunens bygningsforvaltning	2015					NEI	Interne
Kulturminneplan	Ny					NEI	Int/Eks
Oppvekstplan	2009					NEI	Interne
Plan for fysisk aktivitet og idrett	2008					NEI	Interne
Helse og omsorgsplan	Ny					NEI	Interne
Rusmiddel politisk handlingsplan	2003					JA*	Interne
Bolig politisk handlingsplan 2015 – 2030	2015					NEI	Interne
Kommuneplanens samfunnsdel	2003					JA	Interne
Plan for Folkehelse	2008					JA	Interne
Strategisk kompetanseplan for Saltal kommune	2013					NEI	Interne
Strategisk rekrutteringsplan for Saltal kommune	Ny					NEI	Interne
Beredskapsplan (ROS)**	2006					JA	Int/Eks.
Energi og klimaplan	2011					NEI	Interne
Kommuneplanens handlingsprogram og økonomiplan	Arlig					JA	Interne

ANSVAR FOR UTARBEIDELSE AV PLAN

Kode	Planområde	Ansvarshavende leder	Planoppgaver i perioden
	Saltal Utvikling KS	Styret i SU	Revideres
	Virksomhetsområde Plan og utvikling / tekniske tjenester	Kommunalleder Ben Stenvold	Hoved rullering
	Virksomhetsområde Bygningsforvaltning	Kommunalleder Ben Stenvold	Årlig rullering
	Virksomhetsområde Kultur og oppvekst	Kommunalleder Tom Erik Holteng	Utarbeides og vedtas som ny plan
	Virksomhetsområde Helse og omsorg	Kommunalleder	
	Sentraladministrasjonen	Rådmann Elisabeth Larsen	

*Alkoholpolitiske retningslinjer
 **Kommunal beredskapsplikt i Salten

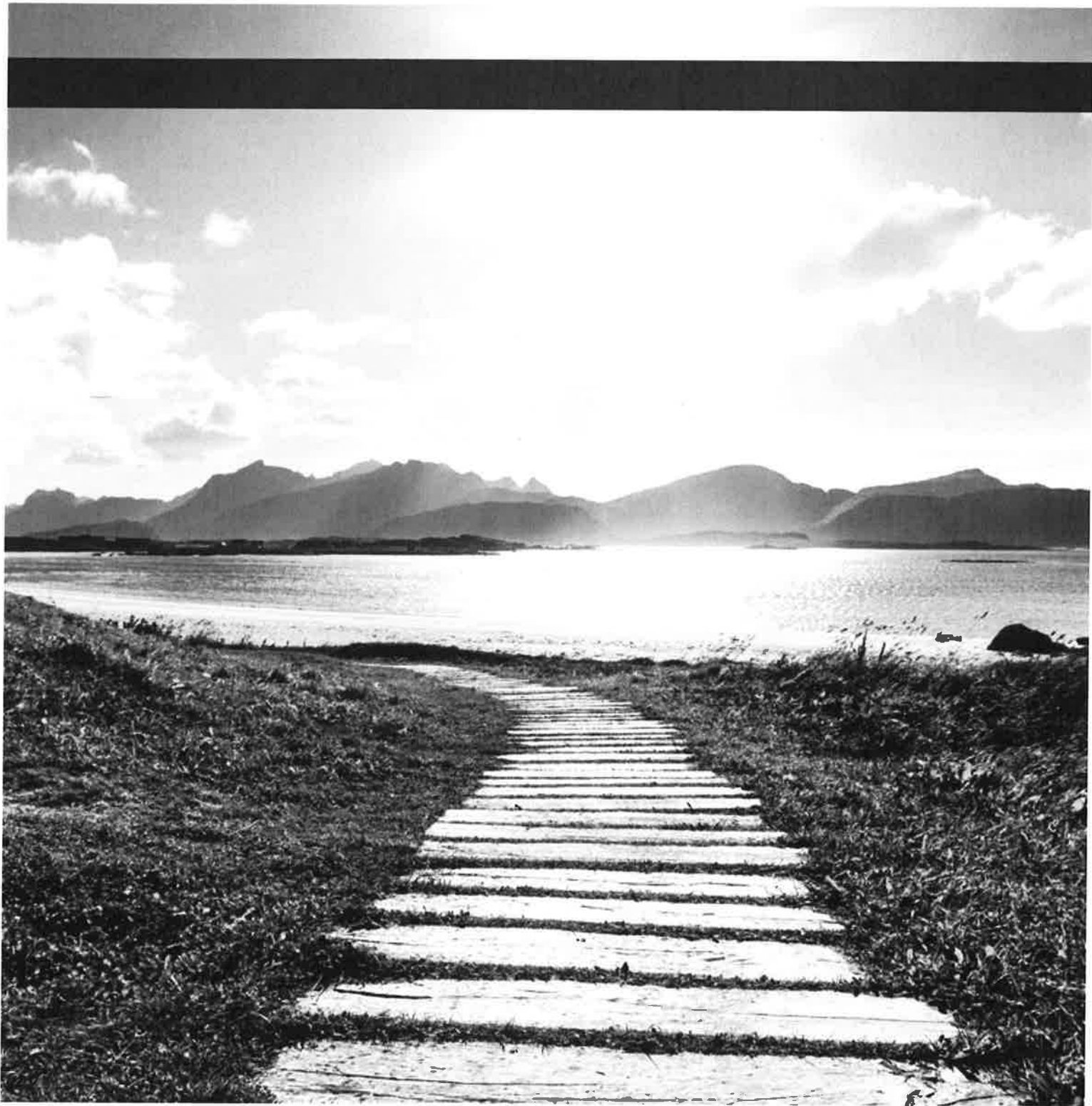

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

Vedtatt ved kongelig resolusjon 12. juni 2015

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

FORORD

Vi blir stadig flere innbyggere her i landet. Befolkningsveksten bidrar til en positiv utvikling av samfunnet vårt, og gir oss muligheter til å finne nye løsninger for byutvikling, næringsutvikling og transport. Veksten skaper samtidig også press på arealer og infrastruktur og gir utfordringer for klima, miljø og helse.

Ved å samordne arealbruk og transport kan vi sikre god ressursutnyttelse. Samtidig må vi sørge for tilstrekkelig boligbygging og gode levekår for alle. I årene som kommer blir det også viktig å legge til rette for økt verdiskaping, og innovasjon og vekst i nye og grønne næringer.

Planlegging etter plan- og bygningsloven er en viktig felles arena for å møte disse utfordringene. Kommunene og fylkeskommunene har sentrale roller som utviklingsaktør og planmyndighet i arbeidet for et sikkert, vekstkraftig og miljø- og klimavennlig samfunn.

Regjeringen bidrar til å sikre raskere utbygging av boliger, arbeidsplasser og samferdsel ved å forenkle regelverket for plan- og byggesak. Forenklingene gir økt lokalt selvstyre, og samtidig økt ansvar til fylkeskommunene og kommunene for å sikre gode og langsiktige løsninger.

Gjennom dette dokumentet ønsker regjeringen å fremme samarbeidet med kommunene og fylkeskommunene om en bærekraftig og mer effektiv areal- og samfunnsplanlegging i årene som kommer.

Jan Tore Sanner

INNHOOLD

Forord	3
Nasjonale forventningers rolle i plansystemet.....	5
Gode og effektive planprosesser	7
Enklere regelverk og bedre samarbeid	7
Målrettet planlegging.....	8
Økt bruk av IKT i planleggingen.....	10
Regjeringens forventninger	11
Bærekraftig areal- og samfunnsutvikling	13
Et klimavennlig og sikkert samfunn	13
Aktiv forvaltning av natur- og kulturminneverdier.....	14
Fremtidsrettet næringsutvikling, innovasjon og kompetanse	15
Regjeringens forventninger	17
Attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder	19
Samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.....	19
Et fremtidsrettet og miljøvennlig transportsystem	20
Levende by- og tettstedssentre.....	21
Helse og trivsel	21
Regjeringens forventninger	23

Forsidebilde:
Jan Haaland ABO plan & arkitektur as

Forordbilde:
Illustrasjonsfoto www.colourbox.no

Side 4-5:
Foto Jan Hausken

Side 8 Fra topp og mot høyre
Christoffer Horsfjord Nilsen (ungdom)
Jan Hausken (hvit modell og mobil i hånd)
Jørgen Brun (byggeplass)
Illustrasjonsfoto www.colourbox.no

Side 12 fra topp mot høyre
Illustrasjonsfoto www.colourbox.no (sluk)
Fotolia (oversiktsbilde og jente som skrur)
Illustrasjonsfoto www.colourbox.no (skip)
Jørgen Brun (grønt tak)
Illustrasjonsfoto www.colourbox.no (jente i fjellet)

Side 18 fra topp mot høyre
Maylinn Stomperud (plass) (sykkelstativ)
Illustrasjonsfoto www.colourbox.no (dyrking i by)
Nordland fylkeskommune Erik Veigård (to gutter)
Jan Haaland ABO plan & arkitektur as (boliger)
Nordland fylkeskommune Erik Veigård (spill)
Statens vegvesen (bybanen i Bergen)

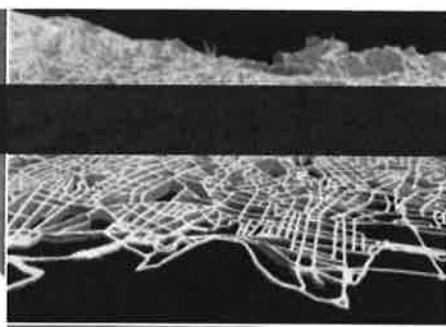

Nasjonale forventningers rolle i plansystemet

For å fremme en bærekraftig utvikling skal regjeringen hvert fjerde år utarbeide nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Dette går frem av plan- og bygningsloven § 6-1. De nasjonale forventningene skal legges til grunn for de nye fylkestingenes og kommunestyrenes arbeid med regionale og kommunale planstrategier og planer. De nasjonale forventningene skal også legges til grunn for statlige myndigheters medvirkning i planleggingen. Oppfølging fra alle parter vil bidra til bedre sammenheng mellom nasjonal, regional og kommunal planlegging, og gjøre planleggingen mer forutsigbar og målrettet.

De nasjonale forventningene samler mål, oppgaver og interesser som regjeringen forventer at fylkeskommunene og kommunene legger særlig vekt på i planleggingen i årene som kommer. Forventningsdokumentet er retningsgivende for regional og kommunal planlegging. Fylkeskommunene og kommunene har ansvar for å finne helhetlige løsninger, der lokale forhold og lokalpolitiske interesser og hensyn ivaretas, sammen med nasjonale og viktige regionale interesser. Forventningsdokumentet er ikke uttømmende for alle oppgaver og hensyn som kommunene og fylkeskommunene skal ivareta etter plan- og bygningsloven. Dokumentet må derfor sees i sammenheng med gjeldende regelverk og veiledning.

Første del av dokumentet omhandler gode og effektive planprosesser. Andre del omhandler planlegging for bærekraftig areal- og samfunnsutvikling generelt. Tredje del omhandler planlegging for attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder spesielt.

GODE OG EFFEKTIVE PLANPROSESSER

Regjeringen vektlegger raskere prosesser for planlegging av bolig, næring og samferdsel. Samtidig styrker regjeringen det lokale selvstyret i planleggingen. Dette betyr at fylkeskommunene og kommunene får økt ansvar for å sikre nasjonale og viktige regionale interesser. Gjennom bedre samarbeid og effektivisering av planarbeidet er det mulig å korte ned tidsbruken, samtidig som viktige hensyn og kvalitetskrav ivaretas. For å sikre raskere prosesser og redusere konflikter, gjennomfører regjeringen forsøk der fylkesmennene i tolv fylker har fått økt ansvar for samordning av statlige innsigelser. Regjeringen gjør også forenklinger i plan- og bygningsloven og tilrettelegger for økt bruk av IKT, og forventer at fylkeskommunene og kommunene tar i bruk mulighetene dette gir.

Enklere regelverk og bedre samarbeid

Forenklinger i plan- og bygningsloven skal gi raskere og enklere prosesser. Konkrete endringer som er gjennomført er fjerning av 5-årsfristen for å starte gjennomføring av privat detaljregulering. Det er innført nye tidsfrister som skal sikre raskere planbehandling, og reglene om konsekvensutredninger er forenklet. Parallelt er det gjort forenklinger i byggesaksdelen av plan- og bygningsloven, som skal bidra til raskere byggeprosesser og reduserte byggekostnader. Regjeringen vil vurdere ytterligere forenklinger.

Som planmyndighet har fylkeskommunene og kommunene ansvar for at planer og beslutninger er basert på et godt og oppdatert kunnskapsgrunnlag, og

ivaretar nasjonale og viktige regionale interesser. Det er viktig at eksisterende kunnskap om miljø og samfunn tas aktivt i bruk tidlig i planprosessen. Gode mekanismer for å håndtere motstridende interesser i planleggingen vil redusere tidsbruken. Her er tidlig og forpliktende involvering av allmennheten, berørte myndigheter, parter og interesseorganisasjoner sentralt. Dette kan bidra til å redusere konfliktnivået, tidsbruken og til å bedre kvaliteten på planene. Fylkesmannen skal sammen med andre statlige myndigheter, fylkeskommunen og Sametinget klargjøre hva som er nasjonale og viktige regionale interesser i den enkelte sak, og veilede i hvordan interessene kan ivaretas. Slik kan eventuelle konflikter løses så tidlig som mulig, og på lokalt nivå.

Regionalt planforum er i dag etablert i alle landets fylker, og er en viktig arena for avklaring og samordning av interesser knyttet til regionale og kommunale planer. Regjeringen oppfordrer alle parter til aktiv bruk av planforum. En forutsetning for at regionalt planforum skal bidra til tidlig avklaring av interesser, er at fylkeskommunene sørger for gode rutiner og god ledelse av møtene. Kommunene har et ansvar for å bruke planforum aktivt og melde opp viktige saker. Fylkesmannen, andre statlige myndigheter, Sametinget og fylkeskommunen selv, må prioritere deltakelse i planforum.

Samarbeid og gode prosesser skal redusere bruk av innsigelser. Regjeringen er opptatt av at innsigelsesmyndighetene vektlegger hensynet til lokaldemokratiet. Innsigelse fremmes kun når det er nødvendig for å sikre nasjonale og viktige regionale interesser, og når tidlig dialog ikke har ført frem. Regjeringen gjennomfører et

forsøk der tolv fylkesmenn har fått ansvar for å samordne og eventuelt avskjære statlige innsigelser til kommunale planer. Hensikten er å bedre dialogen mellom statlige etater, og å redusere bruken av innsigelser.

Et godt samarbeid mellom kommunen og utbygger er en forutsetning for effektiv saksgang og god kvalitet på private planforslag. Kommunen har ansvar for å sette av tilstrekkelige ressurser til planbehandling og tilrettelegge for forutsigbare prosesser. Her er gode rutiner for oppstartsfasen, en klar fremdriftsplan for planarbeidet, og tidlige og tydelige krav til kvalitet, utredningsbehov og dokumentasjon viktig. Utredningsomfanget må tilpasses den enkelte saken.

Mållrettet planlegging

Plan- og bygningsloven gir fleksibilitet til å tilpasse planleggingen etter behov. Fylkeskommunene og kommunene bør bruke planstrategiene aktivt til å trekke opp de viktigste utfordringene for regional og lokal samfunnsutvikling, og prioritere og målrette planleggingen. Regjeringen er også opptatt av at statlige myndigheter ikke krever mer omfattende planlegging enn nødvendig.

Planstrategiene skal være et fleksibelt redskap, og det er viktig at arbeidet med de kommunale planstrategiene ses i sammenheng med kommunereformen. For kommuner som er i en prosess med sammenslåing, kan

planstrategien være et redskap også for å strukturere denne debatten. For noen kommuner kan det være hensiktsmessig å lage felles planstrategi. Dette vil imidlertid avhenge av hvor langt man er kommet i sammenslåingsprosessen.

Klare overordnede føringer for areal- og samfunnsutviklingen, bidrar til at detaljplaner kan behandles raskere og mer forutsigbart. I planstrategiarbeidet er det derfor viktig å prioritere ressurser til å oppdatere overordnede planer.

Ved planlegging av konkrete utbyggingsområder, bør kommunene være bevisste på hva som er hensiktsmessig plantype og detaljering og unngå bruk av flere plannivåer enn nødvendig. Reguleringsplaner bør fastsette og gi forutsigbarhet om de viktigste rammene, samtidig som de gir rom for praktisk tilpasning. Detaljeringsgrad bør aweies, slik at planene ikke inneholder unødvendige krav og begrensninger som gjør gjennomføring vanskelig. Samtidig må planene sikre kvalitet og viktige samfunnshensyn.

Plan- og bygningsloven åpner for at søknad om rammetillatelse kan følge reguleringsplanforslaget og behandles samtidig. Parallell behandling av plan- og byggesak kan gi tidsbesparelser og bør brukes mer aktivt. Det er naturlig at oppstartmøtet for plansaken brukes til å avklare om det ligger til rette for parallell behandling.

Plantype eller planstrategi	Fylkeskommunen	Kommunen	Statlige myndigheter	Krav til utredning
Regional planstrategi hvert fjerde år	Utarbeide og vedta	Delta i planprosessen	Veilede og gi tidlige innspill om nasjonale og viktige regionale interesser	
Regionale planer etter behov	Utarbeide og vedta	Delta i planprosessen	Veilede og gi tidlige innspill om nasjonale og viktige regionale interesser	Eventuell konsekvensutredning. Vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8-12 der naturmangfold berøres
Kommunal planstrategi hvert fjerde år	Veilede og delta i prosessen. Gi tidlige innspill om nasjonale og viktige regionale interesser innenfor eget ansvarsområde.	Utarbeide og vedta	Veilede og gi tidlige innspill om nasjonale og viktige regionale interesser	
Kommuneplanens samfunnsdel rulleres etter behov	Veilede og delta i planprosessen. Gi tidlige innspill om nasjonale og viktige regionale interesser innenfor eget ansvarsområde	Utarbeide og vedta	Veilede og gi tidlige innspill om nasjonale og viktige regionale interesser	
Kommuneplanens arealdel rulleres etter behov	Veilede og delta i planprosessen, herunder organisere planforum. Gi tidlige innspill om nasjonale og viktige regionale interesser innenfor eget ansvarsområde	Utarbeide og vedta Føre planregister	Veilede og gi tidlige innspill om nasjonale og viktige regionale interesser	ROS-analyse etter pbl. § 4-3. Konsekvensutredning. Vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8-12 der naturmangfold berøres. Eventuelle undersøkelser etter kulturminneloven § 9
Kommunedelplan for bestemte områder, temaer eller virksomhetsområder etter behov	Veilede og delta i planprosessen, herunder organisere planforum. Gi tidlige innspill om nasjonale og viktige regionale interesser innenfor eget ansvarsområde	Utarbeide og vedta Føre planregister	Veilede og gi tidlige innspill om nasjonale og viktige regionale interesser	ROS-analyse etter pbl. § 4-3. Eventuell konsekvensutredning. Vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8-12 der naturmangfold berøres. Eventuelle undersøkelser etter kulturminneloven § 9
Reguleringsplan for større bygge- og anleggstiltak, og andre tiltak som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn	Veilede og delta i planprosessen, herunder organisere planforum. Gi tidlige innspill om nasjonale og viktige regionale interesser innenfor eget ansvarsområde	Utarbeide og vedta Føre planregister	Veilede og gi tidlige innspill om nasjonale og viktige regionale interesser	ROS-analyse etter pbl. § 4-3. Eventuell konsekvensutredning. Vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8-12 der naturmangfold berøres. Eventuelle undersøkelser etter kulturminneloven § 9

Tabellen viser plan- og utredningskrav, hvilke planer som kun skal utarbeides ved behov og de ulike myndigheters sentrale ansvar i planleggingen.

Økt bruk av IKT i planleggingen

Regjeringen satser på økt bruk av IKT for å forenkle offentlig sektor. Økt bruk av IKT i planleggingen vil gi mer effektive og standardiserte planprosesser, og åpne for bedre innsyn og medvirkning for befolkningen.

Enkel tilgang til digitale plan- og temadata er en forutsetning for digital plan- og byggesaksbehandling. Regjeringen har som målsetting at flest mulig arealplaner blir digitalisert og gjort tilgjengelig, og at alle kommuner får på plass digitale planregistre. Samtidig

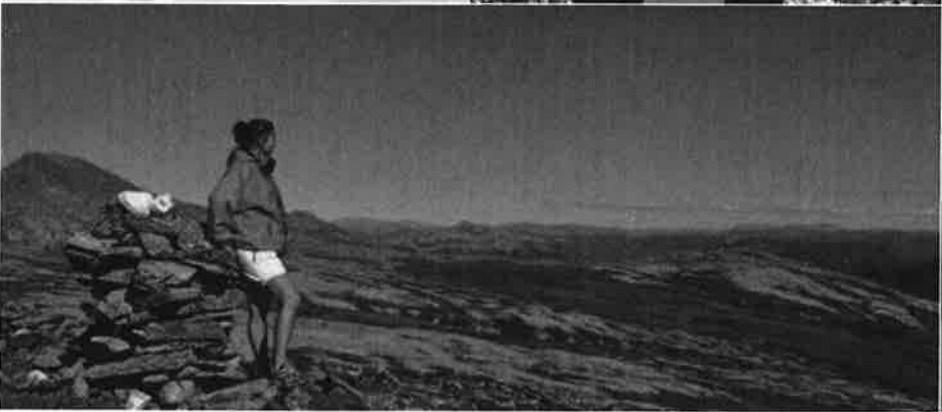
er det et mål at flere fylkeskommuner og kommuner tilrettelegger for digital plandialog for å gjøre det enklere å medvirke i planleggingen. Digital plandialog gir økt tilgjengelighet for befolkningen, og gjør at innspill og synspunkter kan formidles på en enklere måte.

Statens kartverk tilrettelegger for bedre tilgang til plan- og temadata gjennom samarbeid om det offentlige kartgrunnlaget med kommuner, fylkeskommuner og andre statlige etater.

REGJERINGENS FORVENTNINGER TIL REGIONAL OG KOMMUNAL PLANLEGGING

- Fylkeskommunene og kommunene baserer planforslag og beslutninger på et godt og oppdatert kunnskapsgrunnlag, og ivaretar nasjonale og viktige regionale interesser. Fylkeskommunene og kommunene sikrer samtidig tidlig medvirkning og involvering av allmennheten, berørte myndigheter, parter og interesseorganisasjoner.
- Fylkeskommunene styrker regionalt planforum som arena for tidlig avklaring av interesser og konflikter i plansaker, slik at viktige hensyn ivaretas og innsigelser begrenses. Kommunene bruker regionalt planforum aktivt. Fylkesmannen, andre statlige myndigheter, fylkeskommunen og Sametinget prioriterer deltakelse i planforum, og kommer med tydelige signaler om hva som er nasjonale og viktige regionale interesser i den enkelte sak.
- Fylkesmannen, andre statlige myndigheter, fylkeskommunene og Sametinget vektlegger det lokale selvstyret. Innsigelse fremmes kun når det er nødvendig for å sikre nasjonale og viktige regionale interesser, og når tidlig dialog ikke har ført frem.
- Kommunene tar i bruk mulighetene som ligger i plan- og bygningsloven for prioriteringer og forenklinger. Kommunene oppdaterer overordnede planer, unngår flere plannivåer enn nødvendig, sørger for hensiktsmessig detaljering og tar i bruk mulighetene for parallell plan- og byggesaksbehandling.
- Kommunene sikrer effektiv behandling av private planforslag, og bidrar til god plankvalitet ved å gi tidlige, tydelige og relevante krav til utredninger og dokumentasjon.
- Fylkeskommunene og kommunene sikrer enkel tilgang til digitale plandata gjennom bruk av digitalt planregister, og tar i bruk verktøy for digital plandialog og plan- og byggesaksbehandling.

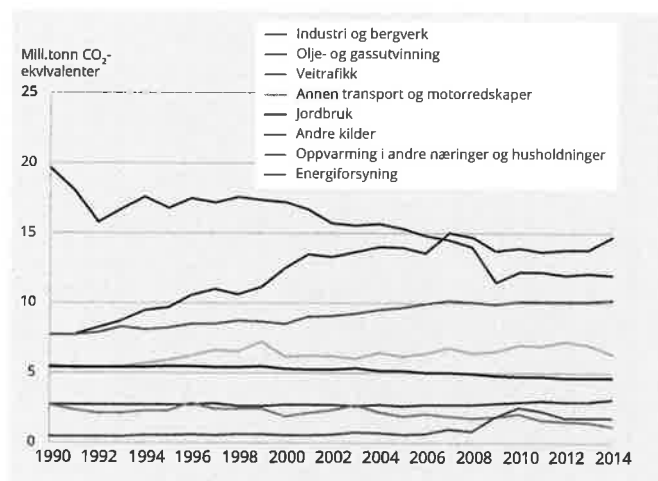
BÆREKRAFTIG AREAL- OG SAMFUNNSUTVIKLING

For å hindre alvorlige klimaendringer må vi i årene som kommer forberede oss på en langsiktig omstilling til et lavutslippssamfunn. Vi må også tilpasse oss effekten av klimaendringer som allerede skjer. Dette krever at vi tar i bruk sterkere virkemidler enn vi har gjort til nå, og at vi sikrer effektiv ressursutnyttelse i areal- og samfunnsutviklingen. Samtidig blir det viktig å legge til rette for økt verdiskaping og næringsutvikling, og innovasjon og vekst i nye og grønne næringer. Regjeringen vil fremheve kommunenes og fylkeskommunenes sentrale roller som utviklingsaktør og planmyndighet i arbeidet for et sikkert, vekstkraftig og miljø- og klimavennlig samfunn.

Et klimavennlig og sikkert samfunn

Menneskeskapte utslipp av klimagasser er hovedårsaken til klimaendringene de siste 50 årene. Regjeringen fører en ambisiøs nasjonal klimapolitikk og forsterker klimaforliket. Norge er i dialog med EU om en felles avtale for reduksjon av utslippene på minst 40 prosent i 2030 sammenlignet med 1990-nivået. Norge skal videre bli et lavutslippssamfunn innen 2050.

I 2014 lå de norske landbaserte utslippene av klimagasser på 53,8 millioner tonn. Dette er en økning på 3,5 prosent fra 1990. Etter olje- og gassutvinning og industri, er transport den største kilden til klimagassutslipp. Av utslippene i Norge kommer i dag 31 prosent fra transport, hvorav 19 prosent fra veitransporten alene.

Utvikling i innenlandske utslipp av klimagasser fordelt på sektorer, 1990-2014. Foreløpige tall. KILDE: STATISTISK SENTRALBYRÅ

Til tross for økonomisk vekst og høy befolkningsvekst har Norges samlede energiforbruk vært relativt stabilt de siste årene. Dette kommer særlig av energieffektivisering i enkelte sektorer. Transportsektoren og husholdninger er store energiforbrukere. Energiforbruket til transport har økt de siste årene og utgjorde 27 prosent av innenlands energiforbruk i 2014. Energiforbruket i boliger og fritidshus har flatet ut de siste årene, og utgjorde 21 prosent i 2014.

Regional og kommunal planlegging er viktig for å begrense energiforbruk og klimagassutslipp. Alle beslutninger om lokalisering og utforming av næringsvirksomhet, boliger, infrastruktur og tjenester påvirker energiforbruk og utslipp i lang tid fremover. For å møte overgangen til lavutslippssamfunnet må

det legges stor vekt på effektiv arealbruk, og på å samordne arealbruken og transportsystemet. I nye utbyggingsområder for nærings- og boligformål bør muligheter for bruk av spillvarme, jordvarme og sjøvarme utnyttes. Regjeringen utarbeider nye energikrav som også skal bidra til mer energieffektive og klimavennlige bygg.

Selv om vi reduserer utslippene, vil klimaendringene forsterke utfordringene som naturforholdene i landet vårt allerede gir. Stigende havnivå, økt flom- og skredfare, mer ekstremvær og store og intense nedbørmengder gir økte og nye utfordringer for planleggingen. Naturhendelser har i økende grad de siste årene vist at hele lokalsamfunn kan rammes, med fare for tap av liv, helse og kritisk infrastruktur. Omfanget av erstatning etter naturskader har økt betydelig de siste ti årene. Klimaendringene omfatter også mer langsiktige effekter på blant annet naturmangfold og naturbaserte næringer.

Som kunnskapsgrunnlag for planleggingen vil Norsk klimaservicesenter utarbeide klimaprofiler for alle fylkene i Norge. Regjeringen utarbeider også statlige planretningslinjer for klimatilpasning. Retningslinjene skal bidra til at samfunnet blir bedre rustet for å møte klimaendringene, og skal legges til grunn ved statlig, regional og kommunal planlegging.

Planlegging for et sikkert samfunn må også ta hensyn til andre risikofaktorer enn klimaendringene. Det er viktig at fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med risiko- og sårbarhetsanalyser er tverrsektorielt, og gir et godt kunnskapsgrunnlag for å forebygge og redusere aktuelle risiko- og sårbarhetsforhold. Risiko- og sårbarhetsanalysene for utbyggingsplaner bør ses i sammenheng med de helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysene for kommunen.

Aktiv forvaltning av natur- og kulturminneverdier

Norge har unike naturverdier som må tas hensyn til i planleggingen. Disse verdiene er også en viktig ressurs for friluftsliv og næringsutvikling. Arealendringer er den viktigste påvirkningsfaktoren for truet natur i Norge i dag. Åttisyv prosent av de truede og nær truede artene har blitt eller blir påvirket av arealbruksendringer. Mange arealendringer, som hver for seg har små virkninger, kan til sammen redusere naturmangfoldet betydelig, og føre til at flere arter og naturtyper blir truet. Det er derfor en særskilt utfordring å sikre en helhetlig planlegging, der virkninger for naturmangfoldet ses i sammenheng for større områder og flere tiltak.

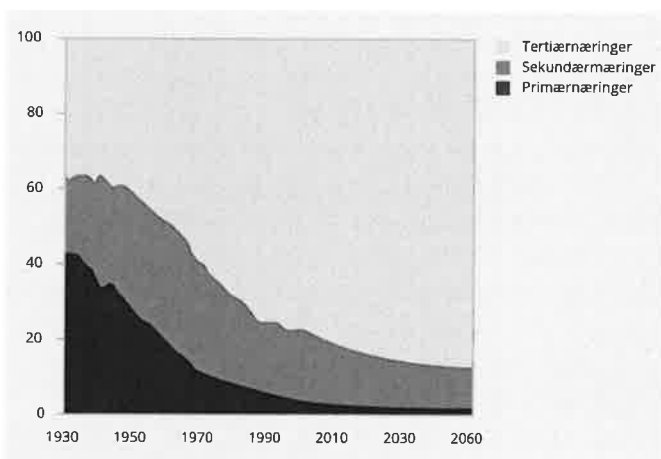
Det er viktig at kommunene og fylkeskommunene har kunnskap om ulike økosystemers betydning for klimatilpasning. Natur som våtmarker, myrer, elvebredder og skog kan dempe effektene av klimaendringer, og er viktig å ivareta i arealplanleggingen.

Kulturminner og kulturmiljøer er viktig for identitet og tilknytning, og er en viktig ressurs for næringsutvikling. De viktigste årsakene til tap eller svekking av kulturminneverdiene er økende utbyggingspress og manglende bruk av bygningsmiljøer, som følge av nedleggelse i tradisjonell industri og gårdsdrift. Kommunene har hovedansvaret for å identifisere, verdsette og forvalte verneverdige kulturminner i tråd med nasjonale mål. Fylkeskommunen og Sametinget har ansvar for å ivareta de nasjonale kulturminneinteressene og bistå kommunene med veiledning.

Regjeringen bidrar med tilskudd til å ivareta kulturminner, natur og friluftsområder og bidrar til å styrke kunnskapsgrunnlaget gjennom kartlegging, forskning og formidling.

Fremtidsrettet næringsutvikling, innovasjon og kompetanse

Et hovedtrekk i næringsutviklingen har i mange år vært at primærnæringene og industrien blir mer effektive og har nedgang i sysselsettingen. Samtidig vokser offentlig og privat tjenesteyting, og disse næringene konsentreres til byene. Denne trenden forventes å fortsette i årene som kommer. Industri, landbruk og fiske er likevel viktig i mange kommuner.

Sysselsatte personer etter hovednæring. Prosent.

KILDE: STATISTISK SENTRALBYRÅ OG FINANSDEPARTEMENTET 2013.

Regjeringen ønsker å bidra til næringsutvikling og innovasjon i alle deler av landet. Den vil legge til rette for sterke næringsklynger, for et godt samspill mellom by og omland, og for at forskning, utdanning og kompetanse bidrar til fremtidig næringsutvikling. Regjeringen har satt i gang et utviklingsprogram for byregioner som mange kommuner deltar i. Kommunene og fylkeskommunene har en sentral rolle i å legge til rette for næringsutvikling ved å integrere innovasjon og kompetanse i planleggingen og sette av tilstrekkelige arealer til næring.

Tilgang på arbeidskraft med relevant kompetanse, samt opprettholdelse og videreutvikling av eksisterende kompetanse i virksomheter, er avgjørende for å sikre økt verdiskaping, vekst og likeverdige levekår i hele landet. Regjeringen legger i 2016 frem en nasjonal kompetansestrategi som favner de største utfordringene på tvers av ulike sektormyndigheter og forvaltningsnivå innen utdannings-, arbeidsmarkeds- og næringsområdene. Regional planlegging gir et godt utgangspunkt for bedre samordning mellom forvaltningsnivåer og sektorer og mellom private og offentlige aktører på dette feltet.

Landbruket og utmarksressursene er viktige for mat- og planteproduksjon, bosetting og kulturlandskap i Norge. I tillegg er de en viktig ressurs for nye og grønne næringer. Det er et nasjonalt mål å legge til rette for økt verdiskaping knyttet til jord- og skogbrukets ressurser, blant annet gjennom satsing på grønt reiseliv, mat med lokal identitet og utnyttelse av bioenergi.

Under tre prosent av Norges totalareal er dyrket jord. Omdisponeringen av dyrket og dyrkbar jord til andre formål enn landbruk er redusert, og det er gitt tillatelse til betydelig nydyrking av jord senere år. Omdisponeringen er likevel betydelig, og god matjord er krevende å erstatte. I 2014 ble vel fem tusen dekar jord omdisponert. Det er en viktig oppgave i planleggingen å ta vare på god matjord, samtidig som jordvernet balanseres mot storsamfunnets øvrige behov. Regjeringen utarbeider en nasjonal bioøkonomistrategi for fornyelse og effektivisering i primærnæringene, samt en egen jordvernstrategi.

Planleggingen skal sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutvikling og samfunnsliv, og samiske interesser skal sikres deltakelse der disse berøres.

Reindriften er en arealavhengig næring, og den er mange steder en forutsetning for utvikling av samisk språk og kultur. Det er en viktig oppgave i planleggingen å sikre reindriftens arealer, og å avveie hensynet til reindriften opp mot andre samfunnsinteresser. Det er en særskilt utfordring å hindre at mange arealendringer, som hver for seg har små virkninger, til sammen kan gi varig reduksjon av arealer og økte forstyrrelser for reindriften.

Utvikling av områder for fritidsboliger og reiseliv gir grunnlag for viktig næringsutvikling i mange distriktskommuner. Landskapet og friluftslivsmulighetene er i denne sammenheng både en viktig ressurs, og et hensyn som må ivaretas gjennom kommunal og regional planlegging. For å sikre at vi i fremtiden kan ta vare på og utvikle utmarka på en god og effektiv måte, har regjeringen satt i gang et forenklingsarbeid innen utmarksforvaltningen.

Fiskeri- og havbruksnæringene er store eksportnæringer som bidrar til aktivitet og sysselsetting i hele landet, spesielt i mange lokalsamfunn langs kysten.

Regjeringen vil legge til rette for en forutsigbar vekst i lakse- og ørretoppdrettsnæringen, der miljømessig bærekraft vil være den viktigste forutsetningen for regulering av næringen. Den regionale og kommunale arealplanleggingen er viktig for å sikre fiskeri- og havbruksnæringenes langsiktige arealbehov. Samtidig som det settes av tilstrekkelig areal til fremtidig havbruk, må bruken av allerede tildelt areal optimaliseres og miljøhensyn vektlegges. Planleggingen må også ivareta andre samfunnsinteresser og hensyn i kystsonen. Regjeringen vil bidra med veiledning for helhetlig forvaltning og planlegging i sjø, samt bidra til utvikling av planverktøy og bedre kunnskapsgrunnlag.

Norge har store mineralressurser som det moderne samfunnet har behov for, og utvinning kan gi grunnlag for verdiskaping. Den geofysiske kartleggingen av mineralressurser i Norge videreføres. Kunnskapen kan på sikt gi økt verdiskaping og nye arbeidsplasser. Den regionale og kommunale arealplanleggingen er viktig for å sikre tilgjengelighet til gode mineralforekomster i fremtiden, og for å ivareta andre miljø- og samfunnshensyn.

REGJERINGENS FORVENTNINGER TIL REGIONAL OG KOMMUNAL PLANLEGGING

- Fylkeskommunene og kommunene legger vekt på reduksjon av klimagassutslippene, energiomlegging og energieffektivisering gjennom planlegging og lokalisering av næringsvirksomhet, boliger, infrastruktur og tjenester.
- Fylkeskommunene og kommunene tar hensyn til klimaendringer og risiko og sårbarhet i sin samfunns- og arealplanlegging og byggesaksbehandling. Kommunene sikrer at det utarbeides risiko- og sårbarhetsanalyser for utbyggingsplaner, som gir et godt kunnskapsgrunnlag for å forebygge og redusere aktuelle risiko- og sårbarhetsforhold. Det tas særlig hensyn til naturfarer og eksisterende og fremtidige klimaendringer.
- Fylkeskommunene og kommunene identifiserer viktige verdier av naturmangfold og landskap, friluftsliv, kulturminner og kulturmiljø, og ivaretar disse i regionale og kommunale planer. Tilgjengelig kunnskap tas aktivt i bruk og samlede virkninger synliggjøres og tas hensyn til.
- Fylkeskommunene legger til rette for bedre tilgang på kompetent og relevant arbeidskraft som møter det regionale arbeidsmarkedets behov. Planleggingen skjer i partnerskap med utdannings-, arbeidsmarkeds- og næringsaktørene, og på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer.
- Fylkeskommunene og kommunene samarbeider om planlegging for verdiskaping, bærekraftig næringsutvikling og innovasjon i partnerskap med næringslivet og regionale og lokale aktører. Det settes av tilstrekkelige arealer for næringsutvikling som ivaretar næringslivets behov, og som er lokalisert ut fra hensynet til samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.
- Fylkeskommunene og kommunene sikrer viktige jordbruksområder, og legger til rette for nye og grønne næringer i tilknytning til jordbruk og skogbruk, som grønt reiseliv, mat med lokal identitet og utnyttelse av bioenergi.
- Fylkeskommunen og kommunene sikrer naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutvikling og samfunnsliv, og samiske interesser sikres deltakelse i planleggingen der disse berøres. Planleggingen sikrer reindriftens arealer, samtidig som hensynet til reindriften veies opp mot andre samfunnsinteresser.
- Fylkeskommunene og kommunene sikrer tilstrekkelig areal til fiskeri- og havbruksnæringen i kystzoneplanleggingen, og avveier dette mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Arealbehovet ses i et regionalt perspektiv.
- Fylkeskommunene og kommunene sikrer tilgjengelighet til gode mineralforekomster for mulig utvinning, avveid mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Behovet for og tilgangen på byggeråstoffer ses i en regional sammenheng.
- Det tas hensyn til Forsvarets arealbehov når dette er nødvendig for å ivareta landets forsvarsevne og i henhold til nasjonale forsvarsplaner.

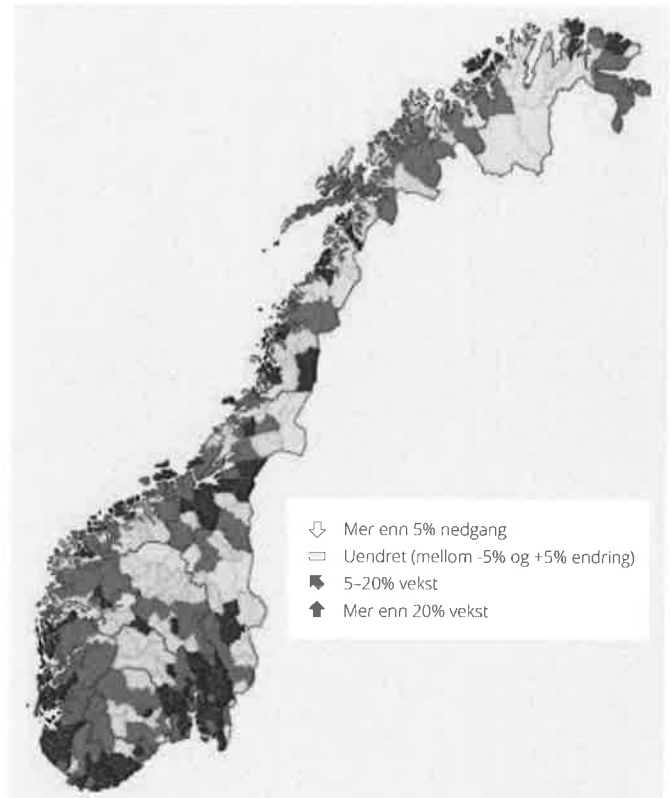
ATTRAKTIVE OG KLIMAVENNLIGE BY- OG TETTSTEDSOMRÅDER

Befolkningsveksten i byene og tettstedene fører til press på arealer og infrastruktur, og gir utfordringer for trafikkavvikling, helse og miljø. Samtidig gir veksten muligheter til å finne nye løsninger for byutvikling, næringsutvikling og transport. Regjeringen er opptatt av et godt samarbeid med fylkeskommunene og kommunene om å få ned klimagassutslippene, og å skape velfungerende byer og tettsteder for næringsliv og befolkning. God planlegging er avgjørende for å sikre effektiv arealbruk, et miljøvennlig transportsystem, tilstrekkelig boligbygging, sunne og trygge omgivelser og gode levekår for alle.

Samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging

Befolkningsveksten i Norge skyldes i stor grad innvandring, og at vi lever lengre. Særlig er veksten stor i byer og tettsteder. Over 80 prosent av Norges befolkning bor i dag i byer og tettsteder, og det er også her vi forventer den sterkeste veksten de kommende årene.

Samtidig med at byene og tettstedene vokser, er manglende samordning av transportsystem og bolig-, nærings- og arbeidsplasslokaliseringer en utfordring. For å redusere byspredning, transportbehov og klimagassutslipp, må vi utvikle kompakte byer og tettsteder, og bygge tett rundt kollektivknutepunkt. Dette reduserer arealforbruk og transportbehov, og styrker grunnlaget for kollektivtransport, sykkel og gange. Ny byutvikling og boligbygging skjer allerede gjennom transformasjon og fortetting mange steder, og det er fortsatt et stort potensial for å øke arealutnyttelsen i de fleste byer og tettsteder.

Forventet befolkningsvekst i kommunene, prosentvis endring fra 2014 til 2040. KILDE: STATISTISK SENTRALBYRÅ

Utbyggingsmønster og transportsystem må samordnes på tvers av kommunegrensene i samarbeid mellom kommunene, fylkeskommunene og staten. Regjeringen vedtok i 2014 nye statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging. Disse skal legges til grunn både ved statlig, regional og kommunal planlegging, og bidra til en fremtidsrettet by- og tettstedsutvikling.

Regional planlegging bør avklare utbyggingsmønster og hovedtrekkene i transportsystemet. Det bør trekkes langsiktige grenser mellom by- og tettstedsområder og store sammenhengende landbruks-, natur- og friluftsområder. Den regionale og kommunale planleggingen har også en viktig oppgave i å legge til rette for tilstrekkelig boligbygging som del av en samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging. Dette er særlig viktig i områder med press på boligmarkedet. Det bør legges til rette for variert utbygging tilpasset ulike gruppers behov, herunder barnefamilier, eldre og flyktninger. Regjeringen utarbeider en egen handlingsplan for å bidra til et bedre fungerende boligmarked.

Et fremtidsrettet og miljøvennlig transportsystem

Befolkningsveksten skaper økt behov for persontransport, særlig i og rundt byene og tettstedene. Behovet for godstransport forventes å følge den økonomiske aktiviteten. Omstillingen til lavutslippssamfunnet innebærer at utslipp fra transport må reduseres betydelig.

Regjeringen vil utvikle et moderne og fremtidsrettet transportsystem, som gjør trafikkavviklingen raskere, sikrere og mer miljøvennlig. Mellom regioner er det behov for mer effektive vei og jernbaneforbindelser. I by- og tettstedsområdene er det særlig behov for investeringer i kollektivtransport, sykkel og gange. Prinsippene for samordnet areal- og transportplanlegging må legges til grunn for fremtidig samfunnsutvikling, for å redusere transportbehovet og styrke miljøvennlig transport.

Regjeringen investerer i betydelige jernbaneløft rundt de store byene, herunder Intercitysatsingen. Regjeringen

forventer at regional og kommunal planlegging støtter opp om satsingene gjennom høy arealutnyttelse rundt stasjonsområdene. Nasjonal sykkelstrategi, nasjonal gåstrategi og en egen belønningsordning for tiltak som tilrettelegger for gang- og sykkelveier, skal samtidig fremme sykkel og gange som transportformer. Regjeringen oppfordrer fylkeskommunen og kommunene til å gjennomføre tiltak som gjør sykling og gange trygt og attraktivt.

I storbyområdene er det et nasjonalt mål at transportveksten skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange. Dette krever betydelig omstilling og innsats. I de største byområdene bidrar regjeringen til fylkeskommunale og kommunale tiltak for kollektivtransport, sykling og gange gjennom bypakker og kommende bymiljøavtaler. For å sikre bedre samordning av utbyggingsmønster og investeringer i transportnettet innføres i tillegg forpliktende byutviklingsavtaler mellom staten og storbyområdene.

En økt satsing på en konkurransedyktig godstransport og en bærekraftig transportmiddelfordeling er nødvendig. Det er et nasjonalt mål at en større andel av godstransporten skal skje på sjø og jernbane. Fylkeskommunene og kommunene i samarbeid med statlige fagmyndigheter har ansvar for at godsterminaler og havner prioriteres i planleggingen. Godsterminaler og havner utvikles som effektive logistikknutepunkter, og farledene for skipstrafikken tas hensyn til. Virksomheter som skaper tungtransport bør søkes lokalisert til områder med god tilgjengelighet til jernbane, havner og hovedveinett.

Regjeringen har som mål å halvere planleggingstiden for store vei- og jernbaneutbygginger. Økt bruk av statlig plan, samordningsforsøket for innsigelser, og forenklingene som gjøres i plan- og bygningsloven er noen viktige tiltak. Dette

vil kunne forenkle prosessene i store samferdselsprosjekter, samtidig skal andre viktige samfunnsinteresser ivaretas. Fylkeskommunen og kommunene bør bidra aktivt i arbeidet med konseptvalgutredninger og statlige planprosesser for store samferdselstiltak, og tilrettelegge for effektive prosesser og rask behandling av kommunedelplaner og reguleringsplaner.

Levende by- og tettstedssentre

Nærhet til markeder, kompetansemiljøer og kvalifisert arbeidskraft, gjør at byene og tettstedene får en stadig viktigere rolle i næringsutvikling og verdiskaping. Byene og tettstedene har også funksjon som knutepunkt for omlandet rundt, og som motor for regional utvikling. Samtidig kommer flere til å bo i byer og tettsteder. Vi må derfor utvikle steder som både er attraktive for næringslivet, og som er sunne og gode å bo i.

Et levende sentrum med et variert tilbud av boliger, handel, tjenester og kultur er viktig for byer og tettsteders attraktivitet og konkurransekraft. Mange sentrumsområder har i dag lite liv og aktivitet, samtidig som sentrumshandelen taper markedsandeler. For å styrke by og tettstedssentrene, er det derfor viktig at kommunene har en aktiv og helhetlig sentrumspolitikk og tilrettelegger for etablering av både boliger, arbeidsplasser, handel og servicefunksjoner i sentrum. Kompakt by- og tettstedsutvikling vil bidra til økt aktivitet i sentrum, samtidig som korte avstander mellom bolig og daglige gjøremål gjør hverdagen enklere. God tilrettelegging for gående vil også gi økt aktivitet i sentrum. Kommunene og privat næringsliv oppfordres til å samarbeide om sentrumsutviklingen.

Vi vil i fremtiden etterspørre byer og tettsteder med både urbane og grønne kvaliteter, og med attraktive byrom, møteplasser og utearealer. God arkitektur,

historiske bygninger og bymiljøer bidrar til stedsidentitet og positive opplevelser av sentrum, og er ressurser som bør utnyttes for å utvikle attraktive by- og tettstedssentre.

Helse og trivsel

Nærmiljøet vårt er viktig for helse, trivsel og oppvekst. Støy og lokal luftforurensning gir imidlertid negative helseeffekter i flere byer og tettsteder. Den største forurensningskilden er veitrafikk. Barn, eldre og hjerte- og lungesyke er spesielt sårbare for luftforurensning. Det er samtidig en økende sykdomsutvikling knyttet til levevaner og en aldrende befolkning, og i en del byer er det utfordringer knyttet til dårlige levekår i enkelte områder.

Befolkningsveksten, økt innvandring og en aldrende befolkning har stor betydning for framtidig planlegging knyttet til folkehelse, samfunnsutvikling og sosial infrastruktur. Regjeringen har som mål å skape et samfunn som fremmer helse hos hele befolkningen, som reduserer sosiale helseforskjeller og som fremmer helsevennlige valg. Gjennom planleggingen kan fylkeskommunene og kommunene legge til rette for gode lokalsamfunn og boligområder, fysisk aktivitet og et mer helsefremmende miljø. En større andel eldre betyr at det bør legges til rette for at flest mulig kan bo hjemme og klare seg selv i hverdagen. Ved å skape felles møteplasser og legge til rette for deltakelse i sosiale og kulturelle aktiviteter, kan planleggingen bidra til integrering og tilhørighet for alle befolkningsgrupper.

Fysisk aktivitet kan forebygge, utsette eller lindre flere kroniske sykdommer. Gjennom planleggingen kan det legges gode rammer for en sunnere livsstil med økt aktivitet for alle grupper i befolkningen. Kommunene kan bidra til økt fysisk aktivitet gjennom å gjøre det mulig

for befolkningen å sykle og gå mer i dagliglivet, og ved å sikre god tilgang til områder for lek, idrett, rekreasjon og nærfriluftsliv for både barn, unge og voksne. Disse områdene bør være tilgjengelige uten bruk av bil.

Arbeidet med å tilrettelegge for fysisk aktivitet bør foregå i samarbeid mellom kommunene, grunneiere og idretts- og friluftslivsorganisasjoner. Barn og unge har rett til å delta og ha innflytelse i planarbeidet, og de kan gi viktige innspill om eget oppvekstmiljø.

Siden veksten i byer og tettsteder i stor grad vil skje gjennom transformasjon og fortetting, er det særlig viktig å bevare naturverdiene og mulighetene for friluftsliv i nærmiljøet. Det er også viktig at utbyggingen ikke skaper mer sårbarhet for naturhendelser og klimaendringer. Sammenhengende grønnstruktur og åpne vannveier i og

rundt norske byer og tettsteder bidrar til naturmangfold, opplevelser, kunnskap og livskvalitet, og kan dempe effektene av klimaendringer.

Universell utforming skal legges til grunn i planleggingen for å gjøre samfunnet tilgjengelig for alle, og for å forhindre diskriminering av enkelte grupper.

Regjeringen støtter kunnskapsutvikling gjennom midler til forskning, områdeprogram og ulike pilot- og forbildeprosjekter for by- og tettstedsområder. Plansatsingen rettet mot de fire største byområdene skal medvirke til fremtidsrettet byplanlegging, bedre bymiljø og økt boligbygging i storbyområdene. Gjennom Husbanken og storbytilskuddet gis det også støtte til områderettede fysiske og sosiale tiltak.

REGJERINGENS FORVENTNINGER TIL REGIONAL OG KOMMUNAL PLANLEGGING

- Fylkeskommunene og kommunene fastsetter regionalt utbyggingsmønster, senterstruktur og hovedtrekkene i transportsystemet, herunder knutepunkter for kollektivtrafikken. Gjennom planleggingen trekkes langsiktige grenser mellom by- og tettstedsområder og store sammenhengende landbruks-, natur- og friluftsområder. Staten, fylkeskommunene og kommunene legger vedtatte planer til grunn for egne vedtak.
- Den regionale og kommunale planleggingen legger til rette for tilstrekkelig og variert boligbygging, lokalisert ut fra hensynet til samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.
- Kommunene sikrer høy arealutnyttelse rundt kollektivknutepunkt, tilrettelegger for økt bruk av sykkel og gange i dagliglivet, og sikrer sammenhengende gang- og sykkelforbindelser av høy kvalitet. Potensialet for fortetting og transformasjon utnyttes før nye utbyggingsområder tas i bruk.
- Fylkeskommunene og kommunene bidrar aktivt i arbeidet med konseptvalgutredninger og statlige planer for store samferdselstiltak. Kommunene tilrettelegger for effektive prosesser og rask behandling av kommunedelplaner og reguleringsplaner for samferdselstiltak.
- Kommunene bidrar i samarbeid med statlige fagmyndigheter til at godsterminaler og havner prioriteres i planleggingen, og at disse utvikles som effektive logistikknutepunkter.
- Fylkeskommunene og kommunene i storbyområdene legger til grunn at transportveksten skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange, og følger aktivt opp bymiljøavtaler og byutviklingsavtaler med staten.
- Kommunene har en aktiv og helhetlig sentrumspolitikk for å skape et godt og levende bymiljø. Kommunene tilrettelegger for etablering av boliger, arbeidsplasser, handel, service og sosiale møteplasser i sentrum. Et forpliktende samarbeid mellom kommunen og privat næringsliv bør vektlegges. Arkitektur, kulturminner, landskapsverdier, vann og grønne elementer tas aktivt i bruk som ressurser i sentrumsutviklingen.
- Kommunene sikrer trygge og helsefremmende bo- og oppvekstmiljøer, frie for skadelig støy og luftforurensning.
- Kommunene tar vare på naturverdiene og legger til rette for fysisk aktivitet og trivsel for hele befolkningen ved å sikre sammenhengende grønne strukturer, åpne vannveier og nær tilgang til områder for lek, idrett, rekreasjon og nærfriluftsliv.
- Kommunene legger prinsippene om tilgjengelighet og universell utforming til grunn i planlegging av omgivelser og bebyggelse.

UTGITT AV:

**KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENTET
I SAMARBEID MED ØVRIGE DEPARTEMENTER**

OFFENTLIGE INSTITUSJONER KAN BESTILLE FLERE
EKSEMPLARER FRA:

DEPARTEMENTENES SIKKERHETS- OG SERVICEORGANISASJON

INTERNETT: WWW.PUBLIKASJONER.DEP.NO

E-POST: PUBLIKASJONSBESTILLING@DSS.DEP.NO

TELEFON: 22 24 00 00

PUBLIKASJONSKODE: H- 2347 B

DESIGN: MELKEVEIEN DESIGNKONTOR

TRYKK: 07 MEDIA 06/2015 - OPPLAG 15000